Utbildningsutskottets betänkande 1987/88:18

om anslag till vuxenutbildning (prop. 1987/88:100, bil. 10 delvis)

UbU
1987/88:18

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1987/88:100 (utbildningsdepartementet) under punkterna C 1. Bidrag till kommunal utbildning för vuxna, C 2. Statens skolor för vuxna: Utbildningskostnader, C 3. Statens skolor för vuxna: Undervisningsmaterial m.m., C 4. Bidrag till studieförbunden m.m., C 5. Undervisning för invandrare i svenska språket m.m., C 6. Bidrag till driften av folkhögskolor m.m., C 7. Bidrag till viss central kursverksamhet och C 8. Bidrag till kontakttolkutbildning jämte motioner.

Utbildningsutskottet har från kulturutskottet inhämtat yttrande över proposition 1987/88:100 bilaga 10, punkt C 4. Bidrag till studieförbunden m.m. jämte motioner i de delar som rör kulturutskottets beredningsområde. Yttrandet (KrU 1987/88:8 y) är fogat som *bilaga 2* till detta betänkande.

1. Bidrag till kommunal utbildning för vuxna

Regeringen har under punkt C 1 (s. 173–180) föreslagit

1. att riksdagen antar förslaget till lag om ändring i vuxenutbildningslagen (1984:1118),

2. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats beträffande den totala omfattningen av grundvux och komvux budgetåret 1988/89,

3. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om användningen av schablontillägget för komvux,

4. att riksdagen till Bidrag till kommunal utbildning för vuxna för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 1 101 807 000 kr.

Motionerna

1987/88:Ub266 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om deltidsstudier i grundvux,

2. att riksdagen beslutar öka timramen för grundvux med 50 000 timmar,

3. att riksdagen som bidrag till kommunal utbildning för vuxna för budgetåret 1988/89 anslår 10 600 000 kr. utöver regeringens förslag.

1 *Riksdagen 1987/88. 14 saml. Nr 18*

Rättelse: S. 9 rad 26 står: förslagsanslag Rättat till: reservationsanslag

1987/88:Ub271 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär att en försöksverksamhet inleds inom Komvux-organisationen i ett antal kommuner innebärande intensifierad uppsökande verksamhet och särskilda ekonomiska och pedagogiska insatser för att stimulera korttidsutbildade till studier samt möjlighet att finansiera uppdragsutbildning med medel från förnyelsefonder liksom möjlighet att avgiftsbelägga vissa komvux-kurser,

2. att riksdagen under anslaget C 1. Bidrag till kommunal utbildning för vuxna för budgetåret 1988/89 anslår 1 002 227 000 kr.

1987/88:Ub340 av Kerstin Keen (fp) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen ändrar förordningen om timramar för kommunal utbildning för vuxna i enlighet med vad som i motionen anförts.

1987/88:Ub350 av Lars-Ove Hagberg m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om att Värmlands och Kopparbergs län blir försökslän för en allmän vuxenutbildning.

1987/88:Ub812 av Ingela Gardner m.fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fördelningen av timmar inom den kommunala vuxenutbildningen.

1987/88:Ub816 av Birgitta Rydle m.fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

23. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående kommunal utbildning för vuxna samt beslutar att till C 1. Bidrag till kommunal utbildning för vuxna för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 1 061 807 000 kr.

Utskottet

Omfattningen och anslagsbeloppet

Riksdagen godkände vid föregående riksmöte en ny ordning för fastställande av timramar för kommunal utbildning för vuxna, dvs. för grundutbildning för vuxna (grundvux) och kommunal vuxenutbildning (komvux). Riksdagen fastställer en totalram för den kommunala utbildningen för vuxna. Regeringen fördelar därefter samtliga undervisningstimmar på fyra riksramar, en för grundutbildning för vuxna samt tre för kommunal vuxenutbildning avseende grundskolekurser, gymnasieskolekurser i allmänna ämnen resp. gymnasieskolekurser i yrkesämnen och särskilda yrkesinriktade kurser. Skolöverstyrelsen (SÖ) fördelar riksramarna på länsramar, och länsskolnämnderna fördelar länsramarna på kommunerna. Riksdagen godkände vid föregående riksmöte att statsbidraget skall schabloniseras tidigast fr.o.m. budgetåret 1988/89 (prop. 1986/87:100, UbU 1986/87:22, rskr. 1986/87:258).

Föredragande statsrådet anför att det av statsfinansiella skäl inte är möjligt att öka totalramen nästa budgetår med ytterligare 50 000 timmar för grundutbildning för vuxna, såsom SÖ föreslagit. Statsrådet anser vidare att den kommunala utbildningen för vuxna bör kunna avlästas kostnaderna för viss utbildning som ligger i gränszonen mot personalutbildning, bl.a. genom

att förnyelsefonderna utnyttjas för personalutbildning. Därigenom kan – inom en oförändrad totalram – utrymmet öka för utbildning av bredare och mera grundläggande karaktär och även för viss yrkesutbildning såsom inom vårdområdet, området social service och den teknisk-industriella sektorn. Statsrådet förordar en oförändrad total omfattning av den kommunala utbildningen för vuxna nästa budgetår. Innevarande budgetår uppgår antalet timmar till 3 929 250. Till detta läggs nästa budgetår 35 750 timmar på grund av viss omräkning vid övergången till schablonbidrag. Omräkningen innebär inte någon reell ökning av undervisningen.

På grundval av den förordade omfattningen av den kommunala utbildningen för vuxna beräknas medelsbehovet till 1 101 807 000 kr. nästa budgetår.

I tre motioner begärs en ändring av den föreslagna omfattningen av kommunal utbildning för vuxna.

Enligt motion 1987/88:Ub816 (m) yrkande 23 bör anslaget minskas med 40 milj.kr. i förhållande till regeringens förslag. Syftet med förslaget är att skydda ungdomsskolan från besparingar. Inom den föreslagna begränsade ramen för kommunal utbildning för vuxna bör grundutbildning för vuxna samt grundskolekurser prioriteras. Besparingar bör åstadkommas genom samordning med övriga anordnare av vuxenutbildning.

I motion 1987/88:Ub271 (fp) yrkande 2 hemställs att anslaget till kommunal utbildning för vuxna skall minskas med 10 % i förhållande till regeringens förslag, dvs. med 110 181 000 kr. De timmar som denna summa motsvarar bör i stället genomföras som uppdragsutbildning, mestadels inom yrkesutbildningen. Motionärerna hemställer vidare att 10,6 milj. kr. skall anvisas för att göra det möjligt att öka antalet timmar för grundutbildning för vuxna med 50 000 timmar.

En ökning av det av regeringen föreslagna beloppet med 10,6 milj.kr. begärs i motion 1987/88:Ub266 (vpk) yrkandena 2 och 3. Ökningen skall avse ytterligare 50 000 timmar för grundutbildning för vuxna.

Utskottet kan inte acceptera en begränsning av möjligheterna att erbjuda vuxna utbildning som kan stärka deras ställning på arbetsmarknaden eller ge dem behörighet för högre studier. Utbildningsklyftorna i samhället måste kunna överbryggas. På arbetsmarknaden krävs allt längre utbildning. Utskottet föreslår därför att riksdagen avslår yrkandena i motionerna 1987/88:Ub816 och 1987/88:Ub271 som innebär minskade timramar och anslag. Genom den möjlighet som nu finns att anordna vuxenutbildning som uppdragsutbildning, bl.a. med medel från förnyelsefonderna, kan ett ökat utrymme skapas för angelägna utbildningsbehov inom den statligt finansierade vuxenutbildningen, t.ex. inom grundutbildningen för vuxna. Utskottet kan inte tillstyrka att en särskild medelsanvisning, utöver vad som förordas i budgetpropositionen, görs för att öka antalet timmar i grundutbildningen för vuxna.

Sammanfattningvis föreslår utskottet att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 2, 1987/88:Ub266 yrkandena 2 och 3 samt 1987/88:Ub816 yrkande 23 anvisar de av regeringen begärda medlen till kommunal utbildning för vuxna.

Studietiden i grundutbildning för vuxna har i dag inte någon angiven övre gräns. Enligt 6 § 3 kap. vuxenutbildningslagen (1984:1118) skall undervisningen upphöra när eleven har sådana färdigheter i läsning, skrivning och räkning som normalt uppnås på grundskolans mellanstadium oberoende av vilka kunskaper eleven har i svenska språket. Undervisningen skall också upphöra om eleven inte gör tillfredsställande framsteg. Eleven får på nytt beredas utbildning om särskilda skäl talar för detta. Eleverna kan få timersättning för deltagande i grundutbildning för vuxna enligt lagen om allmän försäkring (1962:381). Deltagare i grundutbildning för vuxna kan enligt 3 § förordningen (1986:395) om timersättning vid vissa vuxenutbildningar få timersättning under totalt högst 1 120 timmar. Om särskilda skäl finns kan tiden förlängas, dock högst till 2 220 timmar. I realiteten fungerar reglerna enligt föredragande statsrådet så att studierna avslutas när gränsen för timersättning nåtts även om studiemålet inte är nått.

Föredragande statsrådet anser att det bör finnas en möjlighet att utöka studietiden för dem som har de största kunskapsbristerna. Statens utgifter bör emellertid inte ökas genom en generell förlängning av studietiden. I stället föreslås att regler skall införas om en differentierad *maximering av studietiden* varvid den längsta tillåtna studietiden blir längre än den nuvarande faktiska längsta studietiden. Timersättning skall utgå under hela studietiden. En ändring föreslås av 6 och 7 §§ 3 kap. vuxenutbildningslagen (1984:1118). Lagförslaget finns intaget i *bilaga 1* till detta betänkande. Ändringen innebär att undervisningen alltid skall upphöra efter en av regeringen föreskriven maximal studietid. Den som studerat maximalt antal timmar skall inte kunna beredas utbildning på nytt. Däremot kvarstår denna möjlighet för den som avslutat studierna innan det maximala antalet timmar uppnåtts. Föredragande statsrådet anmäler att regeringen avser att bestämma den maximala studietiden till 1 000 timmar för svensktalande och 1 500 timmar för icke-svensktalande. Skolstyrelsen bör ha rätt att förlänga detta antal timmar med 500 om studiemålet inte uppnåtts. I ett begränsat antal fall bör länsskolnämnden kunna förlänga studietiden med ytterligare 1 000 timmar.

Utskottet har inget att erinra mot den föreslagna ändringen av vuxenutbildningslagen beträffande antalet studietimmar inom grundutbildning för vuxna och föreslår att riksdagen antar förslaget till lag om ändring av vuxenutbildningslagen.

Grundutbildning för vuxna skall bedrivas som *deltidsstudier* (prop. 1983/84:169. UbU 1984/85:1, rskr. 1984/85:1). Därmed avses 15 timmar per vecka. Enligt föredragande statsrådet bör antalet timmar i deltidsstudier i grundutbildning för vuxna fortsättningsvis avse högst 20 timmar per vecka. Detta överensstämmer med vad som redan gäller för grundläggande svenskundervisning för invandrare.

Enligt motion 1987/88:Ub266 (vpk) yrkande 1 bör studerande i grundutbildning för vuxna ha rätt att studera 28 timmar per vecka.

Utskottet erinrar om att bestämmelserna om deltidsstudier infördes av pedagogiska skäl. Studieovana personer har svårt att i ett inledningsskede på

ett effektivt sätt bedriva heltidsstudier. Med deltidsstudier finns också en möjlighet att behålla kontakten med arbetslivet. Det öppnas nu en möjlighet att när starka pedagogiska skäl föreligger studera upp till 20 timmar per vecka, vilket överensstämmer med önskemålen från SÖ. Utskottet erinrar också om att skolstyrelsen för vissa studerande kan besluta att studierna mot slutet av studietiden skall omfatta mer än deltidsstudier. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub266 yrkande 1.

Fördelningen av undervisningstimmar

Utskottet har inledningsvis redovisat att ett nytt system för fördelningen av undervisningstimmar tillämpas fr.o.m. budgetåret 1987/88. Enligt 5 § förordningen (1987:736) om timramar för kommunal utbildning för vuxna skall SÖ vid *fördelningen av riksramarna* på länsramar ta hänsyn till att länen har olika behov av undervisningstimmar beroende på sådana faktorer som utbildningsnivå, arbetsmarknadsförhållanden och näringsliv samt till de varierande möjligheterna att genomföra utbildning av olika slag.

I motion 1987/88:Ub812 (m) yrkande 2 hemställs att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att SÖ bör utvärdera effekten av den omfördelning som gjorts budgetåret 1987/88 av timmar från Stockholmsområdet till andra delar av landet. Motionären anser att den snabba omvandlingen av arbetsmarknaden och den stora och heterogena gruppen av invandrare i området medför att Storstockholm bör få behålla sina timmar.

Utskottet erinrar om att riksdagen så sent som vid föregående riksmöte antog riktlinjerna för det nya systemet för fördelning av timmar inom den kommunala utbildningen för vuxna.

I anslagsframställningen för budgetåret 1988/89 har SÖ redovisat att fördelningen av timmarna på län har har gjorts med hänsyn tagen till antalet invånare i åldersgruppen 18 – 64 år, till utbildningsstrukturen i länen och till arbetsmarknadsproblem avseende både arbetslöshet och brist på utbildad arbetskraft. SÖ har vidare anfört att det av tidsskäl inte varit möjligt att inför budgetåret 1987/88 finna en metod att väga in behovet av näringslivsutveckling. Inför kommande fördelning avser SÖ att vidareutveckla den tillämpade fördelningsmodellen. Ytterligare faktorer kan behöva tillmätas ökad vikt, såsom invandringens storlek och struktur samt behovet av näringslivsutveckling.

Utskottet anser att det ännu är för tidigt att kunna avgöra hur tillämpningen av de nya riktlinjerna för fördelningen av timmar utfallit. Utskottet förutsätter självfallet att SÖ inför kommande budgetår vidareutvecklar metoderna på det sätt som anges i anslagsframställningen för budgetåret 1988/89 och att erfarenheterna från det första året tas till vara i detta arbete utan att riksdagen behöver göra något uttalande i frågan. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1987/88:Ub812 yrkande 2.

Enligt 10 § förordningen (1987:736) om timramar för kommunal utbildning för vuxna får en kommun vid behov *omfördela* undervisningstimmar *mellan* sina av länsskolnämnden fastställda *kommunramar*. Ingen sådan delram inom kommunen får dock ökas eller minskas med mer än 10 % genom en sådan omfördelning.

I motion 1987/88:Ub340 (fp) hemställs att riksdagen hos regeringen skall begära att regeln om omfördelning inom en kommun kompletteras på ett sådant sätt att det alltid blir möjligt att omfördela totalt högst 200 timmar i de fall omfördelningen enligt tioprocentsregeln ger mindre än 200 timmar att att omfördela. Motionären redovisar att det i sma kommuner blir alltför få timmar att omfördela för att utrymme skall kunna skapas för start av ytterligare utbildning.

Eftersom det nya fördelningssystemet ännu inte tillämpats ett helt redovisningsår anser utskottet att det är för tidigt att kunna avgöra huruvida reglerna behöver kompletteras på det sätt som anges i motionen. Utskottet förutsätter att berörda myndigheter noga följer tillämpningen av det nya systemet och kommer med de förslag till ändringar som erfarenheterna kan leda till. Utskottet erinrar om de möjligheter till samverkan mellan små kommuner som finns. Utskottet föreslår att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub340.

Försöksverksamhet

Riksdagen bör enligt motion 1987/88:Ub271 (fp) yrkande 1 begära att en försöksverksamhet inleds inom den kommunala vuxenutbildningen i ett antal kommuner. Försöken skall avse intensifierad uppsökande verksamhet och särskilda ekonomiska och pedagogiska insatser för att stimulera korttidsutbildade att studera. Vidare skall den omfatta försök med att finansiera uppdragsutbildning med medel från förnyelsefonderna. Slutligen bör försök göras med avgiftsbeläggning av vissa kurser inom kommunal vuxenutbildning.

I motion 1987/88:Ub350 (vpk) begärs att en försöksverksamhet skall startas i Värmlands och Kopparbergs län med rätt för alla som har mindre än tio års utbildning att få delta i vuxenutbildning.

Utskottet är – liksom vid föregående riksmöte – för sin del inte berett att förorda en försöksverksamhet av det slag som skisseras i motion 1987/88:Ub271. Utskottet vill påpeka att det inte behövs någon försöksverksamhet för att finansiera uppdragsutbildning med medel från förnyelsefonderna då detta redan är fullt möjligt enligt nu gällande regler. Riksdagen bör därför avslå motion 1987/88:Ub271 yrkande 1. Utskottet kan inte heller tillstyrka en försöksverksamhet av det slag som förordas i motion 1987/88:Ub350 varför även denna motion avstyrks.

Övrigt

Utskottet har inget att erinra mot att schablontillägget används även för det i propositionen föreslagna nya ändamålet och föreslår att riksdagen godkänner vad som förordats.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *omfattningen av grundutbildning för vuxna och kommunal vuxenutbildning budgetåret 1988/89 samt anslagsbeloppet* att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på

motionerna 1987/88:Ub266 yrkandena 2 och 3, 1987/88:Ub271 yrkande 2 samt 1987/88:Ub816 yrkande 23

dels godkänner vad som förordats i propositionen om omfattningen av utbildningen,

dels till *Bidrag till kommunal utbildning för vuxna* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 1 101 807 000 kr.,

2. beträffande *studietiden i grundutbildning för vuxna*

att riksdagen antar det i proposition 1987/88:100 framlagda och vid detta betänkande som *bilaga 1* fogade förslaget till lag om ändring i vuxenutbildningslagen (1984:1118),

3. beträffande *deltidsstudier i grundutbildning för vuxna*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub266 yrkande 1,

4. beträffande *fördelningen på länsramar av timmar inom den kommunala utbildningen för vuxna*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub812 yrkande 2,

5. beträffande *fördelningen av timmar för kommunal utbildning för vuxna inom en kommun*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub340,

6. beträffande *viss försöksverksamhet inom kommunal vuxenutbildning*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 1 och 1987/88:Ub350,

7. beträffande *schablontillägget*

att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100.

2. Statens skolor för vuxna: Utbildningskostnader, Statens skolor för vuxna: Undervisningsmaterial m.m.

Regeringen har under punkt C 2 (s. 180–184) föreslagit

1. att riksdagen godkänner att 520 000 kr. av de medel som tidigare beräknats under anslaget C 5. Styrelsen för u-landsutbildning i Sandö (Sandö U-centrum) (biståndsramen) används till att delvis finansiera anslaget Statens skolor för vuxna: Utbildningskostnader,

2. att riksdagen till Statens skolor för vuxna: Utbildningskostnader för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 20 351 000 kr.

Regeringen har under punkt C 3 (s. 185) föreslagit

1. att riksdagen godkänner att 80 000 kr. av de medel som tidigare beräknats under anslaget C 5. Styrelsen för u-landsutbildning i Sandö (Sandö U-centrum) används till att delvis finansiera anslaget Statens skolor för vuxna: Undervisningsmaterial m.m.,

2. att riksdagen till Statens skolor för vuxna: Undervisningsmaterial m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 4 855 000 kr.

Motion

1987/88:Ub810 av Björn Samuelson (vpk) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

4. att riksdagen beslutar förlägga en enhet av Statens Skolor för vuxna till Värmland.

Statens skolor för vuxna (SSV) i Härnösand och Norrköping utgör ett komplement till den kommunala vuxenutbildningen (komvux).

De båda anslagen Statens skolor för vuxna: Utbildningskostnader och Statens skolor för vuxna: Undervisningsmaterial m.m. föreslås i budgetpropositionen föras upp med 20 351 000 kr. resp. 4 855 000 kr. Under båda anslagen föreslås riksdagen godkänna att medel, 520 000 kr. resp. 80 000 kr., som tidigare beräknats under utrikeshuvudtiteln under anslaget C 5. Styrelsen för u-landsutbildning i Sandö (Sandö U-centrum) (biståndsramen) används till att delvis finansiera resp. anslag till statens skolor för vuxna.

Utskottet tillstyrker att riksdagen godkänner den föreslagna användningen av medel inom biståndsramen och föreslår att riksdagen anvisar de begärda medlen under de båda anslagen.

Statens skolor för vuxna skall enligt läroplanen för kommunal och statlig utbildning för vuxna vara ett komplement till den kommunala utbildningen för vuxna och rekrytera studerande från hela landet. Studierna vid statens skolor för vuxna bedrivs som distansundervisning med eller utan lärarhandledning vid skolorna. Lärarhandledning anordnas under kursperioder vid resp. skola varvade med studier på egen hand. Även studerande som inte deltar i kursperioder vid skolorna kan erbjudas viss lärarhandledning. Lärarhandledning kan också erbjudas genom den kommunala vuxenutbildningen på hemorten.

I anslagsframställningen för budgetåret 1988/89 har SÖ lämnat förslag om utvecklingen av och rollen för statens skolor för vuxna. SÖ föreslår att skolorna främst skall utvecklas inom det yrkesinriktade området och att rollen skall bestå i att utveckla och anordna yrkesutbildning för små prioriterade målgrupper, vilka inte får sina utbildningsbehov tillgodosedda på hemorten eller inom närregionen. Uppgifterna bör även inkludera utveckling av kurs- och timplaner, material m.m. för yrkesutbildningar, vilka anordnas av kommunal vuxenutbildning i vissa bestämda kommuner men med rekrytering från en region eller från hela riket. Föredragande statsrådet anmäler i budgetpropositionen sin avsikt att ändra läroplanen i enlighet med vad SÖ föreslagit.

I motion 1987/88:Ub810 (vpk) yrkande 4 hemställs att riksdagen skall besluta att en enhet av statens skolor för vuxna skall förläggas till Värmland. Denna enhet bör enligt motionären lokaliseras till Filipstad eller Kristinehamn och vara avsedd att betjäna Bergslagen samt övriga delar av Värmland.

Utskottet erinrar om att riksdagen bemyndigat regeringen att inom ramen för de sammanlagda resurserna för den kommunala vuxenutbildningen och statens skolor för vuxna medge avvikelser från gällande regler och göra omfördelningar mellan anslag för att försöksverksamhet och utvecklingsarbete skall komma till stånd avseende samverkan mellan dessa båda utbildningsformer (prop. 1983/84:169, UbU 1984/85:1, rskr. 1984/85:11).

Utskottet anser inte att någon enhet inom statens skolor för vuxna skall vara avsedd för någon särskild region eller del av landet. Bergslagen och övriga delar av Värmland kan betjänas av de båda skolenheter som redan

finns. Som utskottet redovisat finns också samverkan mellan statens skolor för vuxna och den kommunala vuxenutbildningen.

Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda och med hänvisning till de betydande kostnader som uppbyggnaden av ytterligare en enhet skulle medföra att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub810 yrkande 4.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *finansiering av anslaget Statens skolor för vuxna: Utbildningskostnader*
att riksdagen godkänner att 520 000 kr. av de medel som tidigare beräknats under anslaget C 5. Styrelsen för u-landsutbildning i Sandö (Sandö U-centrum) (biståndsramen) används till att delvis finansiera anslaget,

2. beträffande *anslagsbeloppet under Statens skolor för vuxna: Utbildningskostnader*
att riksdagen till *Statens skolor för vuxna: Utbildningskostnader* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 20 351 000 kr.,

3. beträffande *finansiering av anslaget Statens skolor för vuxna: Undervisningsmaterial m.m.*
att riksdagen godkänner att 80 000 kr. av de medel som tidigare beräknats under anslaget C 5. Styrelsen för u-landsutbildning i Sandö (Sandö U-centrum) används till att delvis finansiera anslaget,

4. beträffande *anslagsbeloppet under Statens skolor för vuxna: Undervisningmaterial m.m.*
att riksdagen till *Statens skolor för vuxna: Undervisningsmaterial m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 4 855 000 kr.,

5. beträffande *ny enhet av statens skolor för vuxna*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub810 yrkande 4.

3. Bidrag till studieförbunden m.m.

Regeringen har under punkt C 4 (s. 186–190) föreslagit

1. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har föreslagits beträffande tilläggsbidrag för studietimmar inom den fria resursanvändningen,

2. att riksdagen godkänner att 70 000 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används till att delvis finansiera anslaget Bidrag till studieförbunden m.m.,

3. att riksdagen till Bidrag till studieförbunden m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 1 041 366 000 kr.

Motionerna

Motion väckt med anledning av proposition 1987/88:64

1987/88:Ub3 av Birgitta Rydle m.fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om återinförande av kursplanebundna universitetscirklar.

1987/88:Ub213 av Bo Hammar m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att stödet till kulturgrupper inom loppet av fem år bör bli likvärdigt med stödet till studiecirklar.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:Kr210.

1987/88:Ub236 av Olof Johansson m.fl. (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vikten av statligt stöd till studieförbundens handikappverksamhet.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:So615.

1987/88:Ub251 av Berit Oscarsson och Hans Rosengren (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av resurser till bred datautbildning i studieförbundens regi.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:A220.

1987/88:Ub271 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

4. att riksdagen under anslaget C 4. Bidrag till studieförbunden m.m. för budgetåret 1988/89 anslår 993 221 000 kr.,

5. att riksdagen beslutar att kursplanebundna universitetscirklar skall berättiga till statsbidrag.

1987/88:Ub274 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen till C 4. Bidrag till studieförbunden m.m. anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 9 000 000 kr. förhöjt anslag på 1 050 366 000 kr. varvid förhöjningen tillförs delanslag 2. Bidrag till kulturverksamhet.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:Kr242.

1987/88:Ub297 av Ingbritt Irhammar och Lennart Brunander (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att utreda förutsättningarna för att via bildningsförbunden möjliggöra för amatörforskare att erhålla handledning från vetenskapligt skolade personer.

1987/88:Ub305 av Stina Gustavsson m.fl. (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en riksomfattande satsning att via studieförbunden sprida kunskaper i näringslära och kostfrågor.

1987/88:Ub324 av Berit Oscarsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om folkbildningens roll för en fortsatt demokratisk samhällsutveckling.

1987/88:Ub355 av Kenth Skårvik och Margareta Mörck (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att skolöverstyrelsen får i uppdrag att genomföra en översyn av reglerna för statsbidragen till studiecirkelverksamheten.

1987/88:Ub401 av Pär Granstedt m.fl. (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

5. att riksdagen beslutar att bidrag till studieförbunden för uppsökande verksamhet i bostadsområden skall utgå med 7 000 000 kr.,

6. att riksdagen beslutar att bidraget till studieförbundens pedagogiska

verksamhet och utvecklingsarbete skall tillföras ytterligare 5 000 000 kr.,

7. att riksdagen beslutar att bidraget till högschablontimmar skall utgå med 102 kr. till 6 600 000 studietimmar,

8. att riksdagen beslutar att bidraget till lågschablontimmar skall utgå med 30 kr.,

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om studieförbundens handikappbidrag,

10. att riksdagen till C 4. Bidrag till studieförbunden anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 45 000 000 kr. förhöjt anslag på 1 086 366 000 kr.

1987/88:Ub803 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts angående brett program för datautbildning av kvinnor.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:A801.

1987/88:Ub816 av Birgitta Rydle m.fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

24. att riksdagen beslutar att under anslaget C 4 avskaffa tilläggsbidragen till studiecirklar i samhällsinriktade ämnen, matematik och svenska,

25. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om studiecirkelsammankomsternas längd,

26. att riksdagen avslår förslaget om inrättande av ett nytt tilläggsbidrag om 40 kr.,

27. att riksdagen avslår föreslagna höjningar under anslaget C 4 i de delar som avser skolöverstyrelsens ansvarsområde och anvisar ett i förhållande till regeringens förslag 59 822 000 kr. lägre belopp.

28. att riksdagen under anslaget C 4 anslagsposten för Bidrag till kulturverksamhet för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 75 406 000 kr.,

29. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kursplanebundna universitetscirklar,

30. att riksdagen godkänner att ytterligare 233 146 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att delvis finansiera anslaget C 4. Bidrag till studieförbunden,

31. att riksdagen till C 4. Bidrag till studieförbunden m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 949 544 000 kr.

Utskottet

Föredragande statsrådet uppskattar att studiecirkelverksamheten kommer att vara av ungefär samma totala omfattning budgetåret 1988/89 som innevarande budgetår, nämligen ca 9 647 000 *studietimmar*. Antalet timmar med högre schablonbidrag får innevarande budgetår uppgå till högst 6 425 000 timmar. Föredragande statsrådet föreslår en ökning med 40 000 timmar till 6 465 000 timmar.

Det *högre schablonbidraget* föreslås höjas från 96 kr. till 99 kr. per studietimme. För det *lägre schablonbidraget* om 29 kr. per studietimme föreslås ingen ändring.

Antalet timmar med det högre schablonbidraget föreslås i motion 1987/88:Ub816 (m) vara oförändrat nästa budgetår. Även höjningen av schablonbidraget avstyrks i motionen (yrkande 27 delvis).

I motion 1987/88:Ub271 (fp) yrkande 4 delvis föreslås att antalet timmar med det högre schablonbidraget skall vara 6 600 000 timmar, dvs. en ökning med 135 000 timmar i förhållande till regeringens förslag. Däremot uppskattas att antalet timmar med det lägre schablonbidraget kommer att minska nästa budgetår så att det totala antalet studietimmar, som läggs till grund för medelsberäkningarna, uppgår till ca 9 500 000 timmar. Det högre schablonbidraget bör höjas med 6 kr. till 102 kr. per studietimme.

Även i motion 1987/88:Ub401 (c) föreslås antalet timmar med högre schablonbidrag öka med 135 000 timmar till totalt 6 600 000 timmar (yrkande 7). I denna motion uppskattas att det totala antalet timmar blir oförändrat nästa budgetår, vilket innebär en minskning av antalet timmar med lägre schablonbidrag. Det högre schablonbidraget bör höjas med 6 kr. till 102 kr. per studietimme och det lägre med 1 kr. till 30 kr. per studietimme (yrkande 8).

Utskottet tillstyrker att antalet timmar med det högre schablonbidraget ökas med 40 000 timmar nästa budgetår. Utskottet godtar också föredragande statsrådets beräkning av det totala antalet studietimmar nästa budgetår och föreslår att riksdagens medelsberäkning under anslaget utgår från detta. Vidare anser utskottet att det högre schablonbidraget skall höjas med 3 kr. till 99 kr. per studietimme och att det lägre skall vara oförändrat. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen godkänner vad som förordats i budgetpropositionen och avslår motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 4 delvis, 1987/88:Ub401 yrkandena 7 och 8 samt 1987/88:Ub816 yrkande 27 delvis.

Föredragande statsrådet föreslår att bidraget till *uppsökande verksamhet i bostadsområden* skall upphöra nästa budgetår.

Fr.o.m. innevarande budgetår får 10 % av högschablontimmarna användas på ett friare sätt än vad reglerna för studiecirkelverksamheten medger. Denna verksamhet skall främst vända sig till korttidsutbildade och andra med särskilda behov (prop. 1986/87:100, UbU 1986/87:22, rskr. 1986/87:252). *Ett nytt tilläggsbidrag* föreslås utgå till denna verksamhet med 40 kr. per studietimme. Detta tilläggsbidrag skall kunna kombineras med andra tilläggsbidrag. Det skall delvis finansieras genom att bidraget till uppsökande verksamhet i bostadsområden upphör.

En tvåårig försöksverksamhet med *bred datautbildning* i studiecirkelform har pågått under budgetåren 1986/87 och 1987/88 enligt särskilda och friare regler. Verksamheten föreslås i propositionen inordnas i övrig studiecirkelverksamhet med friare regler fr.o.m. budgetåret 1988/89.

I motionerna 1987/88:Ub271 (fp) yrkande 4 delvis och 1987/88:Ub401 (c) yrkande 5 hemställs att bidraget till den uppsökande verksamheten skall finnas kvar.

I motion 1987/88:Ub816 (m) yrkande 26 hemställs om avslag på förslaget att införa ett nytt tilläggsbidrag.

Den breda datautbildningen inom studieförbunden bör enligt motion 1987/88:Ub251 (s) få ökade resurser i form av ett sådant bidrag som

föreslagits av utbildningsdepartementets datautbildningsgrupp (DsU 1986:10 Handlingsprogram för datautbildning i skola, vuxenutbildning och lärarutbildning).

Ett brett program för datautbildning av kvinnor föreslås i motion 1987/88:Ub803 (fp) yrkande 7.

Utskottet tillstyrker att den studiecirkelverksamhet som bedrivs enligt friare regler och som vänder sig till korttidsutbildade och andra grupper med särskilda behov får ett särskilt tilläggsbidrag om 40 kr. fr.o.m. nästa budgetår och att detta bidrag till viss del finansieras genom att bidraget till uppsökande verksamhet i bostadsområden upphör.

Utskottet kan i likhet med föredragande statsrådet inte förorda att verksamhet med bred datautbildning får ett sådant högt statsbidrag som föreslagits av den särskilda arbetsgruppen för bred datautbildning. Däremot anser utskottet att den hittillsvarande försöksverksamheten med bred datautbildning nu bör inordnas i den reguljära verksamheten med studiecirkelverksamhet bedriven enligt friare regler. På detta sätt blir även den breda datautbildningen berättigad till det nya tilläggsbidraget om 40 kr. per studietimme. Utskottet anser således att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Ub251, 1987/88Ub271 yrkande 4, 1987/88:Ub401 yrkande 5 och 1987/88:Ub816 yrkande 26 godkänner vad som förordats om uppsökande verkamhet i bostadsområden samt om ett nytt tilläggsbidrag.

Den breda datautbildning som nu inordnas i den reguljära verksamheten med studiecirklar enligt friare regler kommer att ha betydelse bl.a. för korttidsutbildade kvinnor. Studieförbunden har lätt att nå ut till sådana grupper. Utskottet anser att det inte nu behöver utarbetas något särskilt program för datautbildning av kvinnor. Erfarenheterna av den nya verksamheten får utvisa i vad mån ytterligare insatser behöver göras för de olika grupper som har behov av datautbildning för att stärka sin ställning på arbetsmarknaden. Utskottet avstyrker därmed motion 1987/88:Ub803 yrkande 7.

I motion 1987/88:Ub816 (m) yrkande 24 hemställs att tilläggsbidrag till *studiecirklar i samhällsinriktade ämnen, svenska och matematik* skall upphöra. Motionärerna anser att utbudet av utbildning och deltagarnas val av studier i cirkelform inte skall styras av statsbidrag av detta slag.

Utskottet finner det inte motiverat att avskaffa dessa bidrag då detta särskilt skulle drabba korttidsutbildade som behöver komplettera sina kunskaper genom cirkelstudier. Därför föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub816 yrkande 24.

I propositionen föreslås en ökning av anslagsposten Bidrag till *kulturverksamhet* med drygt 4 milj.kr. till totalt ca 107,5 milj.kr. Av anslagshöjningen beräknas 1 milj.kr. för den kulturverksamhet som bedrivs av studieförbundet SISU och ca 3,1 milj.kr. som prisomräkning.

I motion 1987/88:Ub816 (m) yrkande 28 hemställs att anslagsposten skall föras upp med 75 406 000 kr. vilket är en minskning med 32,1 milj.kr. i förhållande till regeringens förslag.

I motion 1987/88:Ub274 (c) föreslås en höjning med 9 milj.kr. Motionärerna erinrar om att kulturrådet i rapporten (1986:6) Kultur i studieförbunden

konstaterat att kulturverksamheten inom studieförbunden har varit mycket positiv. Bidragsnivån har dock urholkats och utgår i dag med knappt 45 % av bidragsberättigade kostnader. Motionärerna menar att denna minskning av bidraget drabbar inte minst kulturaktiviteter som vänder sig till barn och ungdom.

Även i motion 1987/88:Ub213 (vpk) hänvisas till kulturrådets förslag i anslagsframställningen. Motionärerna föreslår att riksdagen skall göra ett uttalande om att stödet till kulturgrupper inom en femårsperiod bör bli likvärdigt med stödet till studiecirklar.

Utbildningsutskottet har den 2 februari 1988 berett kulturutskottet tillfälle att yttra sig över förslagen i propositionen om bidrag till studieförbunden m.m. i de delar de rör kulturutskottets verksamhetsområde jämte de redovisade motionsyrkandena.

Kulturutskottet erinrar i sitt yttrande KrU 1987/88:8 y (*bilaga 2* till detta betänkande) om att bidraget är avsett att utgöra ett stöd till anordnande av kulturprogram i studieförbundens egen verksamhet och i det övriga föreningslivet samt att möjliggöra förberedelser i vid mening för sådana arrangemang. Bidraget ger möjlighet också för professionellt arbetande artister och konstnärer att dels nå ut till nya grupper, dels få nya arbetstillfällen.

Kulturutskottet redovisar också att studieförbunden utöver kommunerna är den största arrangören av kulturprogram. På många orter är studieförbundens kulturprogram den huvudsakliga möjligheten att på hemorten möta musik och teaterföreställningar eller se en utställning.

Bidrag till kulturverksamhet kan utgå med 100 % av de statsbidragsberättigade kostnaderna för viss verksamhet i glesbygd och verksamhet som riktar sig till handikappade och invandrare. Övrig statsbidragsberättigad kulturverksamhet förutsattes vid bidragets införande år 1981 (prop. 1980/81:127 s. 29, KrU 1980/81:6 y, UbU 1980/81:36, rskr. 1980/81:386) kunna få högst 75 % av kostnaderna täckta. Kulturrådet har påpekat att bidraget i dag inte täcker mer än 45 %.

Kulturutskottet har vid tidigare riksmöten uttalat att det är angeläget att den skillnad i bidragshänseende som föreligger mellan studiecirklarna och kulturgrupperna kan utjämnas. Med hänsyn till statsmakternas målsättning att det skall bedrivas en stram budgetpolitik anser sig kulturutskottet dock inte böra förorda en höjning av anslagsposten utöver vad regeringen föreslagit. En minskning av bidraget skulle medföra inte acceptabla effekter för den lokala kulturverksamheten.

Utbildningsutskottet ansluter sig till vad kulturutskottet anfört och föreslår att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Ub213, 1987/88:Ub274 delvis och 1987/88:Ub816 yrkande 28 godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100 om kulturverksamhet i studieförbunden.

Bidraget till studieförbundens centrala *pedagogiska verksamhet och utvecklingsarbete* föreslås i propositionen räknas upp med 855 000 kr. till 29 345 000 kr. nästa budgetår.

I motion 1987/88:Ub401 (c) yrkande 6 hemställs att detta bidrag skall räknas upp med 5 milj.kr.

Utskottet kan för sin del inte tillstyrka en så stor uppräkning av bidraget till pedagogisk verksamhet och utvecklingsarbete som föreslås i motion 1987/88:Ub401 varför riksdagen med avslag på yrkande 6 i motionen bör godkänna vad som förordats i propositionen.

Av de medel som tillfaller statsverket genom *vuxenutbildningsavgiften* föreslås 70 milj.kr. användas till att delvis finansiera anslaget till bidrag till studieförbunden m.m.

I motion 1987/88:Ub816 (m) yrkande 30 hemställs att 233 146 000 kr. av avgiftsmedlen skall tillföras förevarande anslag.

En ökad finansiering av bidraget till studieförbunden med vuxenutbildningsavgiftsmedel skulle enligt utskottets uppfattning få starkt negativa och omfattande följder för övriga verksamheter som finansieras genom avgiften. Riksdagen bör därför med avslag på yrkande 30 i motion 1987/88:Ub816 godkänna regeringens förslag beträffande vuxenutbildningsavgiften.

Föredragande statsrådet beräknar *medelsbehovet* under anslaget till totalt 1 041 366 000 kr. för nästa budgetår.

De nedskärningar av olika anslagsposter som förordats i motion 1987/88:Ub816 medför enligt motionärerna att anslaget, jämfört med regeringens förslag, kan minskas med 59 822 000 kr. (yrkandena 27 delvis och 31).

Anslaget bör enligt beräkningarna i motion 1987/88:Ub271 (fp) föras upp med 993 221 000 kr, dvs. med 48 145 000 kr mindre än vad som föreslås i propositionen (yrkande 4 delvis).

Enligt motion 1987/88:Ub274 (c) delvis bör anslaget räknas upp med 9 milj.kr. för den i motionen föreslagna ökningen av bidraget till kulturverksamhet. Vidare beräknas i motion 1987/88:Ub401 (c) yrkande 10 ett ökat medelsbehov av 45 milj.kr. för de i motionen angivna ändamålen.

Utskottet har i det föregående tillstyrkt regeringens förslag i vad gäller de olika ändamålen under förevarande anslag och föreslår i enlighet härmed att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 4, 1987/88:Ub274, 1987/88:Ub401 yrkande 10 och 1987/88:Ub816 yrkandena 27 delvis och 31 anvisar medel i enlighet med regeringens förslag.

I motionerna 1987/88:Ub236 (c) yrkande 2 och 1987/88:Ub401 (c) yrkande 9 begärs uttalanden av riksdagen om vikten av statligt bidrag till studieförbundens merkostnader för *handikappverksamhet* samt om större hänsyn till olika gruppers behov vid fördelningen av bidragen till studieförbundens handikappverksamhet.

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen (senast i UbU 1986/87:22 och UbU 1985/86:19, s. 17) utförligt redovisat de olika former av bidrag som utgår i syfte att underlätta för handikappade att dels delta i särskilt för dem anordnade studiecirklar, dels delta i studiecirkelverksamhet i allmänhet. Liksom föregående år anser utskottet att det inte behöver göras några särskilda uttalanden av riksdagen i denna fråga, varför motionerna 1987/88:Ub236 yrkande 2 och 1987/88:Ub401 yrkande 9 bör avslås av riksdagen.

SÖ bör enligt motion 1987/88:Ub355 (fp) få i uppdrag att göra en *översyn av statsbidragsreglerna* för studiecirkelverksamheten. Motionärerna hänvisar till att studieförbunden har kommit i en allt svårare ekonomisk situation. De

anser att ett nytt statsbidragssystem bör utformas så att det inte enbart bygger på omfattningen av verksamheten. Hänsyn bör även kunna tas till verksamhetens mål, innehåll och syften.

Utskottet har inhämtat att SÖ – bl.a. mot bakgrund av studieförbundens ekonomiska situation – har uppdragit åt en särskild utredare att se över statsbidragssystemet för studiecirkelverksamheten. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 1987/88:Ub355.

Riksdagen bör enligt motion 1987/88:Ub324 (s) som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts i motionen om *folkbildningens roll* för en fortsatt demokratisk samhällsutveckling. Motionärerna befarar att de som bäst behöver folkbildningen inte har möjlighet att delta av ekonomiska skäl när studieförbunden varit tvungna att höja avgifterna. Studieförbundens möjligheter att verka i enlighet med de mål för folkbildningen som riksdagen fastställde år 1981 måste förbättras under kommande års budgetarbete.

Utskottet har nyss redovisat att SÖ tillkallat en särskild utredare för att se över statsbidragssystemet mot bakgrund bl.a. av studieförbundens ekonomiska situation. Med hänvisning härtill och till att målen för folkbildningen ligger fast anser utskottet att riksdagen inte bör göra något sådant uttalande som begärs i motionen, varför den avstyrks.

Kursplanebundna *universitetscirklar* bör enligt motionerna 1987/88:Ub3 (m) yrkande 6, 1987/88:Ub271 (fp) yrkande 5 och 1987/88:Ub816 yrkande 29 återinföras.

Sedan riksdagen våren 1983 beslutade att avskaffa statsbidraget till kursplanebundna universitetscirklar har utskottet årligen haft att behandla motionsyrkanden om att återinföra bidraget. Med hänvisning till vad utskottet senast anförde i betänkandet UbU 1986/87:22 (s.16) föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub3 yrkande 6, 1987/88:Ub271 yrkande 5 och 1987/88:Ub816 yrkande 29.

I motion 1987/88:Ub816 (m) yrkande 25 återkommer motionärerna med en hemställan om att studiecirkelsammankomster i estetiska ämnen skall vara berättigade till bidrag till *fyra timmar per sammankomst.*

Utskottet anförde vid föregående riksmöte (UbU 1986/87:22 s. 17) att en kostnadsökning för statsverket skulle bli ofrånkomlig om en fjärde bidragsberättigad studietimme skulle tillåtas generellt utan begränsningar av möjligheterna att utnyttja lågschablontimmar. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub816 yrkande 25.

I motion 1987/88:Ub297 (c) upprepas ett yrkande från föregående år om en utredning av förutsättningarna för amatörforskare att få *handledning* av vetenskapligt skolade personer.

Vid föregående riksmöte redovisade utskottet (UbU 1986/87:22 s. 18 – 19) att när schablonbidragen infördes ersatte dessa bl.a. särskilda bidrag till expertmedverkan i studiecirklar. Schablonbidragen avsågs ge studieförbunden större frihet att besluta om verksamheten och tillräckliga resurser att bekosta fackmannamedverkan. Utskottet föreslår med det anförda att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub297.

En riksomfattande kampanj begärs i motion 1987/88:Ub305 (c) yrkande 5 i syfte att sprida kunskaper i *näringslära och kostfrågor* då de har stor betydelse för folkhälsan. Stödet till kampanjen bör utformas på samma sätt som bidraget till den breda datautbildningen i studieförbundens regi.

Utskottet erinrar om att studieförbunden själva avgör inom vilka ämnesområden de skall erbjuda studiecirklar. Det ankommer vidare på studieförbundens medlemsorganisationer att framföra sina önskemål om inriktningen av cirkelutbudet. Bidragsberättigade cirklar i matlagning och matkunskap skall enligt föreskrifter från SÖ ha övervägande konsumentorienterande inriktning och bl.a. behandla näringsfrågor (SÖ-FS 1986:151). Utskottet kan inte tillstyrka att särskilda bestämmelser utfärdas för en kampanj av det slag som åsyftas i motionen, varför den avstyrks.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *schablonbidragen till studiecirkelverksamhet*
att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 4 delvis, 1987/88:Ub401 yrkandena 7 och 8 samt 1987/88:Ub816 yrkande 27 delvis, godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100,

2. beträffande *uppsökande verksamhet i bostadsområden*
att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 4 delvis och 1987/88:Ub401 yrkande 5 godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100,

3. beträffande *ett nytt tilläggsbidrag till studiecirklar*
att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Ub251 och 1987/88:Ub816 yrkande 26 godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100,

4. beträffande *datautbildning för kvinnor*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub803 yrkande 7,

5. beträffande *tilläggsbidragen till studiecirklar i svenska, matematik och samhällsinriktade ämnen*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub816 yrkande 24,

6. beträffande *kulturverksamhet i studieförbund*
att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Ub213, 1987/88:Ub274 delvis och 1987/88:Ub816 yrkande 28 godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100,

7. beträffande *pedagogisk verksamhet och utvecklingsarbete inom studieförbund*
att riksdagen med avslag på motion 1987/88:Ub401 yrkande 6 godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100,

8. beträffande *vuxenutbildningsavgiften*
att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motion 1987/88:Ub816 yrkande 30 godkänner att 70 000 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används till att delvis finansiera anslaget Bidrag till studieförbunden m.m.,

9. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 4 delvis, 1987/88:Ub274 delvis, 1987/88:Ub401 yrkande 10 och 1987/88:Ub816 yrkandena 27 delvis och 31 till *Bidrag till studieförbunden m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 1 041 366 000 kr.,

10. beträffande *handikappverksamhet i studieförbund*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub236 yrkande 2 och 1987/88:Ub401 yrkande 9,

11. beträffande *översyn av statsbidragsbestämmelserna*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub355,

12. beträffande *folkbildningens roll*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub324,

13. beträffande *kursplanebundna universitetscirklar*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub3 yrkande 6, 1987/88:Ub271 yrkande 5 och 1987/88:Ub816 yrkande 29,

14. beträffande *studiecirkelsammankomsters längd*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub816 yrkande 25,

15. beträffande *handledare för amatörforskare*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub297,

16. beträffande *studiecirklar i näringslära och kostfrågor*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub305 yrkande 5.

4. Undervisning för invandrare i svenska språket m.m.

Regeringen har under punkt C 5 (s 191–195) föreslagit

1. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har föreslagits beträffande grunderna för ett nytt statsbidragssystem för grundläggande svenskundervisning för invandrare,

2. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om timram för påbyggnads-sfi inom studieförbund,

3. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om timram för grundläggande svenskundervisning för tidigare invandrare,

4. att riksdagen till Undervisning för invandrare i svenska språket m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 282 094 000 kr.

Motionerna

1987/88:Ub273 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om svenska för invandrare enligt vad som i motionen anförts.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:Sf517.

1987/88:Ub279 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att fördelningen av timmar till påbyggnads-sfi skall göras med 50 % till vardera AMU och Studieförbunden för budgetåret 1988/89.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en temporär förändring av fördelningen av timmar till påbyggnads-sfi mellan studieförbunden.

1987/88:Ub299 av Barbro Evermo m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen beslutar om den i motionen föreslagna förändringen av övergångsbestämmelserna i lagen om svenskundervisning för invandrare.

1987/88:Ub360 av Bengt Westerberg m.fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

3. att riksdagen begär att regeringen upphäver sitt beslut om väntetid på två månader innan sfi får påbörjas,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om statsbidragen till svenska för invandrare.

Motiveringen återfinns i motion 1987/88:Sf534.

Utskottet

Statsbidrag till *grundläggande undervisning i svenska språket för invandrare (grund-sfi)* beräknas enligt nu gällande regler på grundval av antalet invandrare som har kyrkobokförts under föregående kalenderår. Med en ökande invandring har detta medfört ett större behov av undervisning än tillgängliga resurser medgivit.

Under hösten 1987 gav riksdagen som sin mening regeringen till känna att statsbidragssystemet borde modifieras så att statsbidrag utgår till all den grund-sfi för nya invandrare som kommunerna enligt gällande lag är skyldiga att anordna och som de redovisar för den medelsdisponerande myndigheten. De fortsatta erfarenheterna av systemet – efter det att modifieringarna genomförts – får läggas till grund för fortsatta överväganden huruvida det behövs en mera genomgripande översyn och förändring, t.ex. beträffande samordning mellan grund-sfi och påbyggnadsutbildning (påbyggnads-sfi) och beträffande antalet anordnare av svenskundervisning för invandrare (UbU 1987/88:8, rskr. 1987/88:77).

Regeringen föreslår i budgetpropositionen att statsbidragssystemet skall förändras på så vis att en kommun får rätt till statsbidrag för 36 undervisningstimmar för varje nytillkommande invandrare eller asylsökande för vilken kommunen har skyldighet att anordna grund-sfi och som deltagit i grund-sfi under minst 100 timmar genom kommunens försorg. Sådant statsbidrag får utgå endast en gång för varje invandrare. Statsbidraget skall betalas ut av skolöverstyrelsen (SÖ). Kommunens rekvisition skall inges via länsskolnämnden som skall granska och fastställa antalet bidragsgrundande undervisningstimmar.

Förslaget om ett modifierat statsbidragssystem innebär att det inte behöver fastställas någon riksram för antalet timmar i grund-sfi och att det inte heller behövs några fördelningsbeslut från SÖ:s sida. Till grund för medelsanvisningen beräknar föredragande statsrådet ett behov av 673 900 undervisningstimmar vilket innebär en ökning med 61 150 timmar jämfört med innevarande budgetår. Med en höjning av schablonbidraget med 19 kr. per timme beräknas statsbidraget för grund-sfi uppgå till 226 430 000 kr.

nästa budgetår. Anslagsposten är förslagsvis betecknad. Riksdagen föreslås godkänna grunderna för ett nytt statsbidragssystem för grund-sfi.

Utskottet tillstyrker de nya grunderna för statsbidrag till grund-sfi och föreslår att riksdagen godkänner vad som föreslagits i proposition 1987/88:100. Regeringens nyligen framlagda förslag (prop. 1987/88:125 om tilläggsbudget II) att öka timramen för grund-sfi innevarande budgetår behandlar utskottet i ett senare betänkande.

Skyldigheten för en kommun att erbjuda svenskundervisning gäller under det kalenderår då invandraren anländer till landet och det närmast påföljande kalenderåret. Lagen trädde i kraft den 1 juli 1986 och omfattade fram t.o.m. detta första kalenderårs slut dem som anlänt tidigast den 1 januari 1985. Enligt 2. övergångsbestämmelserna till lagen (1986:159) om grundläggande svenskundervisning för invandrare gäller kommunens skyldighet även dem som anlänt till Sverige före den 1 januari 1985. För dem gäller att undervisningen skall erbjudas före utgången av juni 1990 och vara genomförd före utgången av juni 1991. För dessa *tidigare invandrare* beräknas ett oförändrat behov av 53 600 undervisningstimmar budgetåret 1988/89, vilket medför en kostnad om 18 milj.kr.

Utskottet tillstyrker den föreslagna timramen för de tidigare invandrarna.

I motion 1987/88:Ub299 (s) yrkas att rätten till svenskundervisning för tidigare invandrare skall omfatta alla som anlänt före den 1 januari 1987. Motionärerna anser att undervisningen inte påbörjades i tillräcklig omfattning under år 1986, varför det skulle finnas ett återstående behov bland dem som anlände under år 1985. De befarar också att det finns invandrare som anlänt under år 1986 som inte hunnit få undervisning under detta år eller år 1987.

Utskottet förutsätter att SÖ uppmärksammar om det bland dem som anlänt före den 1 januari 1987 finns ett återstående behov av svenskundervisning som inte hunnit tillgodoses. Frågan har inte berörts i anslagsframställningen för budgetåret 1988/89. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1987/88:Ub299.

Vid reformeringen av svenskundervisningen för invandrare förutsattes att omkring 30 % av dem som genomgått grund-sfi skulle fortsätta med *påbyggnads-sfi inom studieförbunden*. Beräkningen av medel till påbyggnads-sfi under förevarande anslag grundades på detta antagande. Övriga, dvs. 70 % av dem som genomgått grund-sfi, förutsattes få sin påbyggnads-sfi i samband med arbetsmarknadsutbildning vid AMU. Under hösten 1987 hade utskottet erfarit att den förändrade invandringen medfört att fler sökte sig till studieförbunden och färre till AMU än vad som förutsatts. Utskottet ansåg därför att regeringen borde undersöka och bedöma hur stor förändringen är och snarast – dock senast vid anslagsberäkningarna för budgetåret 1989/90 – föra över motsvarande del av de medel som hittills varit avsedda för påbyggnads-sfi inom arbetsmarknadsutbildningen vid AMU till förevarande anslag. Då bristen på studietimmar för påbyggnads-sfi vid studieförbunden enligt uppgift var besvärande borde enligt utskottets mening åtgärder vidtas även beträffande budgetåren 1987/88 och 1988/89 (UbU 1987/88:8, rskr. 1987/88:77).

Påbyggnads-sfi inom studieförbunden fördelas mellan förbunden på grundval av de tre senaste årens anordnade svenskundervisning inom resp. förbund. Under hösten 1987 gav riksdagen som sin mening regeringen till känna att fördelningen mellan studieförbunden fortsättningsvis borde göras utifrån aktuellare uppgifter och att regeringen snarast borde återkomma med förslag i frågan, om möjligt redan i samband med anslagsberäkningarna för budgetåret 1988/89 (1987/88:22, rskr. 1987/88:77).

I proposition 1987/88:100 anmäler föredragande statsrådet att frågan om fördelningen av resurser mellan studieförbunden och AMU bereds inom regeringskansliet. I avvaktan på resultaten av denna beredning grundas anslagsberäkningen, liksom tidigare år, på att 30 % av deltagarna i grund-sfi går vidare till påbyggnads-sfi vid studieförbund. Statsrådet beräknar ett behov av 112 300 studietimmar, vilket innebär en ökning med 9 500 timmar jämfört med innevarande budgetår. Statsbidraget föreslås utgå med 284 kr. per studietimme, en ökning med 16 kr.

I samband med beredningen av frågan om fördelningen mellan studieförbunden och AMU av resurserna till påbyggnads-sfi avses även frågan om fördelningen mellan studieförbunden behandlas.

Riksdagen bör enligt motion 1987/88:Ub360 (fp) yrkande 5 begära att regeringen återkommer under våren 1988 med förslag beträffande fördelningen av resurserna för påbyggnads-sfi. I avvaktan på ett sådant förslag bör enligt motion 1987/88:Ub279 (fp) yrkande 1 fördelningen av resurser mellan studieförbunden och AMU budgetåret 1988/89 vara den att 50 % tillförs var och en av dem. Vidare bör enligt yrkande 2 i motionen regeringen utarbeta ett förslag till tillfällig lösning under budgetåret 1988/89 av frågan om fördelningen mellan studieförbunden.

I motion 1987/88:273 (c) yrkas att riksdagen ånyo skall uttala behovet av ändrade beräknings- och fördelningsgrunder för påbyggnads-sfi.

Utskottet har erfarit att regeringens beredning av frågan om ändrad *fördelning* av resurser för påbyggnads-sfi *mellan studieförbunden och AMU* nu nått så långt att ett förslag läggs fram för riksdagen i kompletteringspropositionen för budgetåret 1988/89, vilket i huvudsak ansluter till de riktlinjer som anges i ovannämnda motioner. Utskottet ser med tillfredsställelse att en ny fördelningsgrund därigenom kan tillämpas redan fr.o.m. nästa budgetår. Riksdagen behöver således inte göra några sådana uttalanden i denna fråga beträffande dels budgetåret 1988/89, dels följande budgetår som begärs i motionerna 1987/88:Ub273, 1987/88:Ub279 och 1987/88:Ub360, varför de avstyrks i denna del. Utskottet föreslår att riksdagen i avvaktan på förslaget i kompletteringspropositionen nu beräknar medel till påbyggnads-sfi i enlighet med förslaget i budgetpropositionen och godkänner vad som förordats om timram för påbyggnads-sfi i studieförbunden. De kompletterande besluten i frågan får således tas vid slutet av vårsessionen. Regeringens nyligen framlagda förslag om ökade resurser på tilläggsbudget II (prop. 1987/88:125) för påbyggnads-sfi inom studieförbunden innevarande budgetår behandlar utskottet i ett senare betänkande.

Utskottet har erfarit att även frågan om en ny grund för *fördelningen* av medel till påbyggnads-sfi *mellan studieförbunden* kommer att behandlas i kompletteringspropositionen. Som utskottet tidigare redovisat har utskottet

den uppfattningen att fördelningen fortsättningsvis inte bör ske på grundval av de tre föregående årens anordnade svenskundervisning. Den nya fördelningsgrunden bör i stället grundas på aktuellare uppgifter och återspegla de verkliga behoven av medel till påbyggnads-sfi. Utskottet förutsätter att en ny fördelningsgrund tillämpas fr.o.m. budgetåret 1988/89. Utskottet förutsätter vidare att SÖ noga följer hur studieförbunden tar vara på möjligheten att samverka, särskilt i de delar av landet där antalet nya invandrare är lågt.

Förslag om en ny princip för fördelningen mellan studieförbunden av medel till påbyggnads-sfi föreläggs således riksdagen inom kort. Det finns därför inte skäl för riksdagen att nu göra ett sådant uttalande om förslag i frågan från regeringen som begärs i motionerna 1987/88:Ub273 delvis, 1987/88:Ub279 yrkande 2 och 1987/88:Ub360 yrkande 5 delvis. De avstyrks därför.

Medelsanvisningen under anslaget tillstyrks.

Enligt 5 § lagen (1986:159) om grundläggande svenskundervisning för invandrare gäller kommunens skyldigheter i fråga om anordnande av grund-sfi bl.a. utländsk medborgare som ansökt om uppehållstillstånd och väntat på besked under minst den tid som regeringen bestämmer. I förordningen (1986:585) om *väntetid för viss deltagare i grundläggande svenskundervisning* för invandrare och grundutbildning för vuxna bestäms denna tid till två månader.

I motion 1987/88:Ub360 (fp) yrkande 3 hemställs att invandrare som ansökt om asyl inte skall behöva vänta två månader för att få delta i grund-sfi eftersom många av de asylsökande beviljas uppehållstillstånd.

Utskottet anser att det inte finns anledning för riksdagen att frångå sitt tidigare beslut att invandrare bör få delta i grund-sfi om väntetiden är avsevärt längre än fyra veckor (UbU 1984/85:6, rskr. 1984/85:77). Utskottet har heller inget att erinra mot den väntetid om två månader som regeringen sedermera har fastställt. Riksdagen bör avslå yrkande 3 i motion 1987/88:Ub360.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *grunderna för ett nytt statsbidragssystem för grundläggande svenskundervisning för invandrare*
att riksdagen godkänner vad som föreslagits i proposition 1987/88:100,

2. beträffande *timram för grundläggande svenskundervisning för tidigare invandrare*
att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100,

3. beträffande *svenskundervisning för invandrare som anlänt före den 1 januari 1987*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub299,

4. beträffande *fördelningen av påbyggnads-sfi mellan studieförbunden och arbetsmarknadsutbildningen vid AMU*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub273 delvis, 1987/88:Ub279 yrkande 1 delvis och 1987/88:Ub360 yrkande 5 delvis,

5. beträffande *timram för påbyggnads-sfi inom studieförbund*
att riksdagen med avslag på motion 1987/88:Ub279 yrkande 1 delvis, godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:100,

6. beträffande *fördelningen av resurser för påbyggnads-sfi mellan studieförbunden*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub273 delvis, 1987/88:Ub279 yrkande 2 och 1987/88:Ub360 yrkande 5 delvis,

7. beträffande *anslagsbeloppet*
att riksdagen till *Undervisning för invandrare i svenska språket m. m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 282 094 000 kr.,

8. beträffande *väntetid för vissa deltagare i grund-sfi*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub360 yrkande 3.

5. Bidrag till driften av folkhögskolor m.m.

Regeringen har under punkt C 6 (s. 195–199) föreslagit

1. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om folkhögskolans undervisningsvolym,

2. att riksdagen godkänner att en ny självständig folkhögskola får inrättas på de villkor som har förordats i propositionen,

3. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har anförts om bidrag för täckande av driftunderskott vid Samernas folkhögskola,

4. att riksdagen till Bidrag till driften av folkhögskolor m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 542 819 000 kr.

Motionerna

1987/88:Ub203 av Anita Persson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om fortsatt stöd till Stensunds folkhögskola.

1987/88:Ub266 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

4. att riksdagen till Bidrag till driften av folkhögskolor anslår ett med 5,4 milj.kr. förhöjt anslag,

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om folkhögskolans undervisningsvolym.

1987/88:Ub271 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en parlamentarisk översyn av folkhögskolan.

1987/88:Ub352 av Charlotte Branting och Ingela Mårtensson (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att SÖ får i uppdrag att omfördela anslaget till folkhögskolorna enligt motionens förslag.

1987/88:Ub380 av Anders Andersson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Hästsportens folkhögskola, Strömsholm, Kolbäck.

1987/88:Ub384 av Margareta Mörck och Margareta Fogelberg (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av biblioteksverksamhet vid folkhögskolorna,

2. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av de statliga bidragen till folkhögskolorna där hänsyn tas till biblioteksverksamheten.

1987/88:Ub395 av Sten Svensson (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen har anförts om en reformering av statsbidraget till folkhögskolorna.

1987/88:Ub401 av Pär Granstedt m.fl. (c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

1. att riksdagen beslutar att fastställa folkhögskolans bidragsveckovolym till 716 500,

2. att riksdagen beslutar att bidrag skall utgå till utrustning och fortbildning för folkhögskolans medverkan i bred datautbildning,

3. att riksdagen till C 6. Bidrag till driften av folkhögskolor m.m. anvisar ett i förhållande till regeringens förslag med 7 000 000 kr. förhöjt anslag om 549 819 000 kr.

1987/88:Ub806 av Carl Bildt m.fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

21. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en översyn av principerna för statsbidragsgivningen till utbildning för vuxna.

Utskottet

Den statsbidragsberättigade *volymen för folkhögskolans verksamhet* är begränsad. För varje budgetår anger riksdagen en totalram uttryckt i antalet bidragsveckor. Innevarande budgetår är totalramen 703 700 bidragsveckor. Varje enskild statsbidragsberättigad folkhögskola, med vissa undantag, har rätt till det antal bidragsveckor som motsvarar medelvärdet av faktiskt utnyttjade och godkända bidragsveckor under de två föregående budgetåren. I föregående års budgetproposition anmäldes att om den totala ramen skulle komma att överskridas budgetåret 1987/88 kunde detta innebära att de folkhögskolor, som inte särskilt tilldelades vissa resurser, kunde få ett något mindre antal bidragsveckor än vad de annars skulle ha garanterats (prop. 1986/87:100 bil. 10 s. 186–187).

Föredragande statsrådet finner det angeläget att utöka bidragsveckoramen nästa budgetår och föreslår en ökning med 4 000 bidragsveckor. Detta gör det enligt statsrådet möjligt att föreslå inrättandet av en ny folkhögskola med katolska kyrkan som huvudman. SÖ bör enligt propositionen undersöka i vad mån det är möjligt att till den nya folkhögskolan överföra sådana elevveckor som för närvarande genomförs i samverkan med den katolska kyrkan vid annan folkhögskola. Ökningen av antalet bidragsveckor avses även göra det möjligt för de folkhögskolor som har inrättats sedan budgetåret 1980/81 att öka verksamheten. Totalt beräknas statsbidrag till 707 500 bidragsveckor nästa budgetår.

I motion 1987/88:Ub401 (c) yrkande 1 hemställs att riksdagen skall fastställa en ram för antalet bidragsveckor som överstiger regeringens förslag med 9 000 bidragsveckor. Motionärerna anför att det inte är möjligt att inom den av regeringen föreslagna ramen rymma det antal bidragsveckor som folkhögskolorna är garanterade samt resurser för en ny folkhögskola och ett tillskott till de folkhögskolor som inrättats sedan budgetåret 1980/81.

Det är enligt motion 1987/88:Ub266 (vpk) olyckligt att volymbegränsning-

en hindrar de nya folkhögskolorna att växa och själva finna sin form. Därför bör enligt yrkande 5 i motionen antalet bidragsveckor nästa budgetår vara 6 000 fler än vad regeringen föreslagit.

SÖ bör enligt motion 1987/88:Ub352 (fp) vid fördelningen av bidragsveckorna se till att nya folkhögskolor kan uppnå 4 000 bidragsveckor. Enligt motion 1987/88:Ub380 (m) bör den nya Hästsportens folkhögskola prioriteras vid fördelningen av bidragsveckorna och tillåtas uppnå en volym av 4 000 bidragsveckor.

Utskottet tillstyrker att en ny folkhögskola med katolska kyrkan som huvudman inrättas och blir statsbidragsberättigad fr.o.m. nästa budgetår.

Vidare tillstyrker utskottet den föreslagna ökningen av den totala volymen med 4 000 bidragsveckor. Utskottet kan inte tillstyrka en sådan ökning av volymen som föreslås i motionerna 1987/88:Ub266 yrkande 5 och 1987/88:Ub401 yrkande 1, då detta skulle medföra ett avsevärt ökat medelsbehov under anslaget. Utskottet är inte heller berett att uttala sig om en sådan garanterad minimivolym för vissa folkhögskolor som yrkas i motionerna 1987/88:Ub352 och 1987/88:380, varför de avstyrks.

I avvaktan på resultaten av beredningen av frågan om den framtida verksamheten vid *Samernas folkhögskola* beräknar statsrådet 800 000 kr. för att täcka eventuellt driftunderskott under budgetåret 1988/89.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad som anförts om bidrag till täckande av eventuellt driftunderskott vid Samernas folkhögskola. Utskottet behandlar i ett senare betänkande regeringens förslag i proposition 1987/88:125 som avser tilläggsbudget II om särskilda medel till Samernas folkhögskola under innevarande budgetår.

Medelsbehovet under *anslaget* till bidrag till driften av folkhögskolorna beräknas i proposition 1987/88:100 till 542 819 000 kr.

I motionerna 1987/88:Ub266 (vpk) yrkande 4 och 1987/88:Ub401 (c) yrkandena 2 och 3 hemställs om 1,5 milj.kr resp. 1 milj.kr för *utrustning och fortbildning* av lärare vid folkhögskolor i syfte att underlätta folkhögskolornas medverkan i bred datautbildning. Vidare hemställs om ett ökat anslag med 3,9 milj.kr. resp. 6 milj.kr. för i motionerna föreslagen utökad volym vid folkhögskolorna nästa budgetår.

Utskottet har i det föregående föreslagit riksdagen att godkänna den undervisningsvolym som regeringen föreslagit. Utskottet anser vidare att det bör ankomma på folkhögskolornas huvudmän att bekosta sådan utrustning och fortbildning av lärare som behövs för undervisningen vid resp. folkhögskola. Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub266 yrkande 4 och 1987/88:Ub401 yrkandena 2 och 3 och anvisar det av regeringen begärda beloppet.

I föregående års budgetproposition nämnde föredragande statsrådet sin avsikt att ta initiativ till en *översyn av folkhögskolans verksamhet*. Med anledning av motionsyrkanden gav riksdagen som sin mening regeringen till känna att översynen efter ett inledande och förberedande skede inom regeringskansliet borde bedrivas i en grupp sammansatt av företrädare för olika politiska partier och för intressegrupper inom folkhögskolans verksamhet (UbU 1986/87:22 s. 32–33, rskr. 1986/1987:258).

Enligt motion 1987/88:Ub271 (fp) yrkande 7 är det anmärkningsvärt att översynen av folkhögskolan ännu inte påbörjats och att den parlamentariskt sammansatta grupp som riksdagen begärde vid föregående riksmöte ännu inte tillsatts.

I motion 1987/88:Ub384 (fp) återkommer motionärerna med en hemställan från föregående år om att översynen bl.a. skall avse möjlighet till statsbidrag till folkhögskolornas biblioteksverkamhet.

En översyn av principerna för statsbidragsgivningen till utbildningen för vuxna krävs i motion 1987/88:Ub806 (m) yrkande 21. Denna översyn skall bl.a. utgå från att det skall uppställas bestämda krav på kvalitet i vuxenutbildning, att det måste ske en samordning inom vuxenutbildningen och att folkhögskolor med landsting som huvudman skall kunna föras över till organisationer. Vid en reformering av statsbidraget till folkhögskolan bör enligt motion 1987/88:Ub395 (m) yrkande 1 bidraget få en sådan form att det blir större rättvisa vid fördelningen mellan folkhögskolorna.

Utskottet har inhämtat att regeringen under våren 1988 kommer att tillsätta en kommitté för översyn av folkhögskolan. Utskottet anser att denna kommitté inte skall ha de utvidgade uppgifter som begärs i motion 1987/88:Ub806. Som utskottet redovisat under punkt 3 i detta betänkande pågår för närvarande inom SÖ en översyn av statsbidragssystemet för studiecirkelverksamheten. Riksdagen godkände så sent som vid föregående riksmöte att statsbidraget till den kommunala utbildningen för vuxna skall schabloniseras tidigast fr.o.m. budgetåret 1988/89. Statsbidraget till svenskundervisning för invandrare reformerades fr.o.m. budgetåret 1986/87 och modifieras – i enlighet med riksdagens beslut under hösten 1987 och förslag i proposition 1987/88:100 – fr.o.m. budgetåret 1988/89. I likhet med vad utskottet anförde vid föregående riksmöte är utskottet inte berett att föreslå att översynen skall medföra ökade kostnader på grund av bidrag till biblioteksverksamhet vid folkhögskolor. Utskottet föreslår mot bakgrund av det anförda att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 7, 1987/88:Ub384, 1987/88:Ub395 yrkande 1 och 1987/88:Ub806 yrkande 21.

I motion 1987/88:Ub203 (s) hemställs att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att Stensunds folkhögskola under förevarande anslag bör få bidrag till merkostnader för *utbildning av behandlingsassistenter*.

Bidraget till folkhögskolorna är schabloniserat. Utskottet anser inte att något undantag bör göras för den i motionen angivna verksamheten. Utskottet erinrar om att det särskilda bidraget till fritidsledarutbildning avvecklas. Utskottet avstyrker därmed motion 1987/88:Ub203.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *en ny självständig folkhögskola*

att riksdagen godkänner att en ny självständig folkhögskola får inrättas på de villkor som förordats i proposition 1987/88:100,

2. beträffande *folkhögskolans undervisningsvolym*

att riksdagen med avslag på motionerna 1987/88:Ub266 yrkande 5, 1987/88:Ub352, 1987/88:Ub380 och 1987/88:Ub401 yrkande 1 god-

känner vad som förordats i proposition 1987/88:100.

3. beträffande *Samernas folkhögskola*

att riksdagen godkänner vad som anförts i proposition 1987/88:100 om bidrag för täckande av driftunderskott,

4. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 samt med avslag på motionerna 1987/88:Ub266 yrkande 4 och 1987/88:Ub401 yrkandena 2 och 3 till *Bidrag till driften av folkhögskolor m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 542 819 000 kr.,

5. beträffande *översyn av folkhögskolan*

att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 7, 1987/88:Ub384, 1987/88:Ub395 yrkande 1 och 1987/88:Ub806 yrkande 21,

6. beträffande *bidrag till viss utbildning*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub203.

6. Bidrag till viss central kursverksamhet

Regeringen har under punkt C 7 (s. 199–200) föreslagit

1. att riksdagen godkänner att 38 246 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används till att finansiera anslaget,

2. att riksdagen till Bidrag till viss central kursverksamhet för budgetåret 1988/89 anvisar ett anslag av 38 246 000 kr.

Motionerna

1987/88:Ub271 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

6. att riksdagen under anslaget C 7. Bidrag till viss central kursverksamhet för budgetåret 1988/89 anslår 38 246 000 kr. mindre än vad regeringen har föreslagit och därmed avskaffar detta anslag.

1987/88:Ub331 av Birgitta Johansson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om central facklig utbildning.

1987/88:Ub816 av Birgitta Rydle m.fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

32. att riksdagen beslutar att avskaffa anslaget C 7. Bidrag till viss central kursverksamhet och därmed även avslår regeringens förslag att 38 246 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används att finansiera detta anslag.

Utskottet

Statsbidrag ges fr.o.m. budgetåret 1970/71 till löntagarorganisationerna för deras centrala kursverksamhet. Bidrag ges numera också till central kursverksamhet inom Lantbrukarnas riksförbund, Sveriges fiskares riksförbund och Småföretagens riksorganisation (tidigare kallad Sveriges hantverks- och industriorganisation – Familjeföretagen). Anslaget föreslås ökas med 1 114 000 kr. nästa budgetår till 38 246 000 kr. och liksom innevarande budgetår helt finansieras med medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften.

I propositionen anges att det av jämställdhetsskäl är betydelsefullt att kunna bredda rekryteringen till facklig utbildning. Därför avses reglerna om minsta antal kursdagar ändras så att bidrag utgår till kurser om minst tre dagar.

Enligt motionerna 1987/88:Ub271 (fp) yrkande 6 och 1987/88:Ub816 (m) yrkande 32 bör riksdagen inte anvisa några medel för löntagarorganisationernas och de tre övriga organisationernas centrala kursverksamhet. Enligt motion 1987/88:Ub271 är det i nuvarande statsfinansiella läge inte längre motiverat att staten lämnar bidrag för denna kursverksamhet. I motion 1987/88:Ub816 anförs att organisationerna själva bör svara för kostnaderna för verksamheten.

I motion 1987/88:Ub331 (s) hemställs att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna att antalet dagar i bidragsberättigad kurs även fortsättningsvis skall vara minst fem.

Under riksmötet 1986/87 avstyrkte utskottet motsvarande motionsyrkanden i sitt av riksdagen godkända betänkande UbU 1986/87:22. Därvid erinrade utskottet om att tillkomsten av bidragen till de nämnda organisationernas centrala kursverksamhet bl.a. var ett led i de ökade satsningarna på utbildning för vuxna som inte fått tillräcklig utbildning i sin ungdom och som behöver kunskaperna för sin verksamhet inom resp. organisation. Utskottet föreslår att riksdagen vidhåller sin tidigare fattade ståndpunkt och med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 6 och 1987/88:Ub816 yrkande 32 anvisar de av regeringen begärda medlen och godkänner den föreslagna finansieringen av anslaget.

Utskottet har inget att erinra mot den föreslagna ändringen av minsta antal kursdagar och föreslår att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub331.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *finansiering av anslaget*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 6 och 1987/88:Ub816 yrkande 32, båda delvis, godkänner att 38 246 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används till att finansiera anslaget,

2. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 6 och 1987/88:Ub816 yrkande 32, båda delvis, till *Bidrag till viss central kursverksamhet* för budgetåret 1988/89 anvisar ett anslag av 38 246 000 kr.,

3. beträffande *viss statsbidragsbestämmelse*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Ub331.

7. Bidrag till kontakttolkutbildning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkt C 8 (s. 201–202) och hemställer

att riksdagen till *Bidrag till kontakttolkutbildning* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 3 087 000 kr.

Stockholm den 7 april 1988

På utbildningsutskottets vägnar

Pär Granstedt

Närvarande: Pär Granstedt (c), Helge Hagberg (s), Birgitta Rydle (m), Lars Svensson (s), Ylva Annerstedt (fp), Ingvar Johnsson (s), Barbro Nilsson (s), Margareta Hemmingsson (s), Birger Hagård (m), Björn Samuelson (vpk), Kerstin Keen (fp), Rinaldo Karlsson (s), Marianne Andersson (c), Ingela Gardner (m) och Ewa Hedkvist Petersen (s).

Reservationer

1. Omfattningen av grundutbildning för vuxna och kommunal vuxenutbildning budgetåret 1988/89 samt anslagsbeloppet (punkt 1, mom. 1)

Birgitta Rydle, Birger Hagård och Ingela Gardner (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Utskottet kan" och slutar med "utbildning för vuxna" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna i motion 1987/88:Ub816 att omfattningen av och anslaget till den kommunala utbildningen för vuxna bör begränsas nästa budgetår i syfte att skydda ungdomsskolan från besparingar. Anslaget bör minskas med 40 milj.kr. i förhållande till regeringens förslag och antalet timmar anpassas därefter. När regeringen fastställer riksramar för den kommunala utbildningen för vuxna bör grundutbildningen för vuxna och grundskolekurserna inom den kommunala vuxenutbildningen prioriteras. Riksdagen bör således bifalla yrkande 23 i motion 1987/88:Ub816 och anvisa 1 061 807 000 kr. till Bidrag till kommunal utbildning för vuxna.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *omfattningen av grundutbildning för vuxna och kommunal vuxenutbildning budgetåret 1988/89 samt anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkande 23, med anledning av proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub266 yrkandena 2 och 3 samt 1987/88:Ub271 yrkande 2

dels godkänner vad utskottet förordat om omfattningen av utbildningen,

dels till *Bidrag till kommunal utbildning för vuxna* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 1 061 807 000 kr.,

2. Omfattningen av grundutbildning för vuxna och kommunal vuxenutbildning budgetåret 1988/89 samt anslagsbeloppet (punkt 1, mom. 1)

Ylva Annerstedt och Kerstin Keen (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Utskottet kan" och slutar med "utbildning för vuxna" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att yrkesutbildningen inom den kommunala vuxenutbildningen bör åläggas samma krav på anpassning till den lokala marknadens behov som numera läggs på arbetsmarknadsutbildningen vid AMU. I likhet med vad som anförs i motion 1987/88:Ub271 anser utskottet att 10 % av de nuvarande kurserna inom den kommunala vuxenutbildningen bör kunna finansieras som uppdragsutbildning och att timramen bör kunna minskas i samma mån. Denna begränsning av statsbidraget får emellertid inte drabba den grundläggande utbildningen för vuxna (grund-vux). Denna verksamhet bör i stället få ett ökat utrymme genom att den av utskottet förordade timramen ökas med 50 000 timmar. Riksdagen bör under anslaget anvisa totalt 1 002 226 000 kr.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *omfattningen av grundutbildning för vuxna och kommunal vuxenutbildning budgetåret 1988/89 samt anslagsbeloppet* att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub271 yrkande 2, med anledning av proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub266 yrkandena 2 och 3 samt 1987/88:Ub816 yrkande 23

dels godkänner vad utskottet förordat om omfattningen av utbildningen,

dels till *Bidrag till kommunal utbildning för vuxna* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 1 002 226 000 kr.,

3. Omfattningen av grundutbildning för vuxna och kommunal vuxenutbildning budgetåret 1988/89 samt anslagsbeloppet (punkt 1, mom. 1)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Utskottet kan" och slutar med "utbildning för vuxna" bort ha följande lydelse:

I syfte att främja en rättvis fördelning av resurserna för vuxenutbildning anser utskottet att riksdagen bör besluta att totalramen skall ökas med 50 000 timmar och att dessa skall avse grundläggande utbildning för vuxna (grund-vux). I enlighet med vad som hemställs i motion 1987/88:Ub266 bör riksdagen anvisa 10,6 milj.kr. för detta ändamål.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *omfattningen av grundutbildning för vuxna och kommunal vuxenutbildning budgetåret 1988/89 samt anslagsbeloppet* att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub266 yrkandena 2 och 3, med anledning av proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 2 och 1987/88:Ub816 yrkande 23

dels godkänner vad utskottet förordat om omfattningen av utbildningen,

dels till *Bidrag till kommunal utbildning för vuxna* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 1 112 407 000 kr.,

4. Deltidsstudier i grundutbildning för vuxna (punkt 1, mom. 3)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 4 börjar med "Utskottet erinrar" och på s. 5 slutar med "yrkande 1" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det inte bör finnas bestämmelser som hindrar elever att studera på heltid inom grund-vux i de fall de bedöms klara detta. En begränsning av studietiden per vecka förlänger studietiden på ett för både den studerande och samhället kostsamt sätt. Utskottet anser att regeringen bör ändra bestämmelserna om studietid så att det blir tillåtet att redan från början av studierna studera 28 timmar per vecka. Bestämmelserna om studiestöd bör ändras på motsvarande sätt. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub266 yrkande 1 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 3 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

3. beträffande *deltidsstudier i grundutbildning för vuxna*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub266 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Fördelningen av timmar för kommunal utbildning för vuxna inom en kommun (punkt 1, mom. 5)

Ylva Annerstedt och Kerstin Keen (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Eftersom det" och slutar med "motion 1987/88:Ub340" bort ha följande lydelse:

Utskottet har noterat att de nya bestämmelserna om omfördelning av timmar för kommunal vuxenutbildning inom en kommun innebär avsevärda problem för mycket små kommuner, där tioprocentsregeln ofta medför att det blir så få timmar (ibland endast 5–9) att omfördela att inget utrymme skapas för start av ytterligare utbildning. Utskottet anser därför att reglerna om omfördelning av timmar bör kompletteras på det sätt som föreslås i motion 1987/88:Ub340. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 5 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *fördelningen av timmar för kommunal utbildning för vuxna inom en kommun*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub340 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Viss försöksverksamhet inom kommunal vuxenutbildning (punkt 1, mom. 6)

Ylva Annerstedt och Kerstin Keen (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet är" och slutar med "motion avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att nya vägar bör prövas för utveckling av den kommunala vuxenutbildningen. Därför bör en försöksverksamhet startas i enlighet med vad som anförs i motion 1987/88:Ub271. Den bör avse intensifierad uppsökande verksamhet och särskilda ekonomiska och pedagogiska insatser för att stimulera korttidsutbildade att studera. Vidare bör verksamheten inkludera uppdragsutbildning finansierad med medel från förnyelsefonderna och försök med avgifter på vissa kurser. Vad utskottet här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 6 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *viss försöksverksamhet inom kommunal vuxenutbildning*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub271 yrkande 1 och med avslag på motion 1987/88:Ub350 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Viss försöksverksamhet inom kommunal vuxenutbildning (punkt 1, mom. 6)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Utskottet är" och slutar med "motion avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att alla i princip bör ges en möjlighet att uppnå gymnasiekompetens. I avvaktan på en sådan genomgripande reform bör enligt utskottets mening en försöksverksamhet påbörjas inom vuxenutbildningen i Värmlands och Kopparbergs län i syfte att dels öka möjligheterna till utbildning i dessa län, dels vinna erfarenheter till en permanent framtida verksamhet i hela landet. I försöksverksamheten bör inte endast den kommunala vuxenutbildningen delta utan även folkhögskolan och gymnasieskolan. Regeringen bör förelägga riksdagen förslag till genomförande av den förordade verksamheten. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub350 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 6 i utskottets hemställan i punkt 1 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *viss försöksverksamhet inom kommunal vuxenutbildning*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub350 och med avslag på motion 1987/88:Ub271 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

8. Schablonbidragen till studiecirkelverksamhet (punkt 3, mom. 1)

Birgitta Rydle, Birger Hagård och Ingela Gardner (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "27 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ramen för det högre schablonbidraget skall fastställas till oförändrat 6 425 000 timmar nästa budgetår och att det högre schablonbidraget skall behållas vid sin nuvarande nivå på 96 kr. per timme. Därigenom undgår statsbudgeten en betydande utgift. Utskottet tillstyrker alltså motion 1987/88:Ub816 yrkande 27 delvis.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *schablonbidragen till studiecirkelverksamhet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkande 27 delvis, med anledning av proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 4 delvis och 1987/88:Ub401 yrkandena 7 och 8 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

9. Schablonbidragen till studiecirkelverksamhet (punkt 3, mom. 1)

Ylva Annerstedt och Kerstin Keen (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "27 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det högre schablonbidraget bör räknas upp med 6 kr. till totalt 102 kr. nästa budgetår. Vidare anser utskottet, i likhet med vad som anförs i motion 1987/88:Ub271, att högschablontimmarna skall utgöra omkring 70 % av det totala antalet timmar. Därför bör antalet högschablontimmar fastställas till 6 600 000 nästa budgetår, dvs. en ökning med 175 000 timmar jämfört med innevarande budgetår. Den totala omfattningen av studiecirkelverksamheten uppskattar utskottet till 9 500 000 timmar.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *schablonbidragen till studiecirkelverksamhet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub271 yrkande 4 delvis, med anledning av proposition 1987/88:100 och motion 1987/88:Ub401 yrkande 7 samt med avslag på motionerna 1987/88:Ub401 yrkande 8 och 1987/88:Ub816 yrkande 27 delvis, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

10. Schablonbidragen till studiecirkelverksamhet (punkt 3, mom. 1)

Pär Granstedt och Marianne Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "27 delvis" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att om den nuvarande konstruktionen av statsbidragssystemet skall kunna bibehållas måste bidragens reala värde upprätthållas och

andelen högschablontimmar utgöra 70 % av det totala antalet timmar i enlighet med de ursprungliga intentionerna. Därför bör högschablonbidraget i enlighet med motion 1987/88:Ub401 räknas upp med 6 kr. per studietimme till 102 kr. och antalet högschablontimmar ökas med 175 000 timmar till 6 600 000 timmar. Vidare anser utskottet att lågschablonbidraget bör räknas upp med 1 kr. till 30 kr. per studietimme.

dels att moment 1 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

1. beträffande *schablonbidragen till studiecirkelverksamhet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub401 yrkandena 7 och 8, med anledning av proposition 1987/88:100 och motion 1987/88:Ub271 yrkande 4 delvis samt med avslag på motion 1987/88:Ub816 yrkande 27 delvis, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

11. Uppsökande verksamhet i bostadsområden samt ett nytt tilläggsbidrag till studiecirklar (punkt 3, mom. 2 och 3)

Pär Granstedt (c), Ylva Annerstedt (fp), Kerstin Keen (fp) och Marianne Andersson (c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "nytt tilläggsbidrag" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den uppsökande verksamheten i bostadsområden har en sådan betydelse för studieförbundens möjligheter att nå ut till de korttidsutbildade med erbjudande om studier att bidraget inte bör tas bort. Riksdagen bör därför med anledning av motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 4 och 1987/88:Ub401 yrkande 5 som sin mening ge regeringen till känna att bidrag till uppsökande verkamhet skall utgå även budgetåret 1988/89. Riksdagen bör vid medelsanvisningen beräkna 7 milj.kr. för ändamålet. I syfte att ytterligare stärka den verksamhet som riktas till de korttidsutbildade tillstyrker utskottet att ett nytt tilläggsbidrag om 40 kr. utgår till den reguljära studiecirkelverksamhet som bedrivs enligt friare regler. Utskottet tillstyrker även att den breda datautbildningen inordnas i denna verksamhet. Det nya tilläggsbidraget bör således inte finansieras genom att medel tas från den uppsökande verksamheten.

dels att momenten 2 och 3 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *uppsökande verksamhet i bostadsområden*

att riksdagen med anledning av motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 4 delvis och 1987/88:Ub401 yrkande 5 samt med avslag på proposition 1987/88:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. beträffande *ett nytt tilläggsbidrag till studiecirklar*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub251 och 1987/88:Ub816 yrkande 26 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

12. Uppsökande verksamhet i bostadsområden samt ett nytt tilläggsbidrag till studiecirklar (punkt 3, mom. 2 och 3)

Birgitta Rydle, Birger Hagård och Ingela Gardner (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottets tillstyrker" och slutar med "nytt tilläggsbidrag" bort ha följande lydelse:

Utskottet kan inte tillstyrka att ytterligare ett tilläggsbidrag inom studiecirkelverksamheten skall införas. Riksdagen bör därför avslå regeringens förslag i denna fråga. Vidare anser utskottet att det särskilda bidraget till den uppsökande verksamheten i bostadsområden skall upphöra och att inbesparade medel inte skall användas till annat ändamål inom vuxenutbildningen. Riksdagen bör således bifalla yrkande 26 i motion 1987/88:Ub816 och som sin mening ge regeringen till känna vad utskottet här anfört.

dels att momenten 2 och 3 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

> 2. beträffande *uppsökande verksamhet i bostadsområden*
> att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 4 delvis och 1987/88:Ub401 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,
>
> 3. beträffande *ett nytt tilläggsbidrag till studiecirklar*
> att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkande 26 samt med avslag på proposition 1987/88:100 och motion 1987/88:Ub251 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

13. Datautbildning för kvinnor (punkt 3, mom. 4)

Ylva Annerstedt och Kerstin Keen (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Den breda" och slutar med "yrkande 7" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående tillstyrkt att den breda datautbildningen inom studieförbunden inordnas i den reguljära verksamheten med friare regler och att denna verksamhet får ett nytt tilläggsbidrag om 40 kr. per studietimme. Detta innebär ett ökat stöd till utsatta grupper som behöver stärka sin ställning på arbetsmarknaden, såsom kvinnor med kort utbildning. Utskottet anser att det dessutom behövs en långsiktig och planmässig satsning på datautbildning för kvinnor inom flera utbildningsområden. Därför bör riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub803 yrkande 7 som sin mening ge regeringen till känna att den bör ta initiativ till utarbetande av ett brett program för datautbildning för kvinnor.

dels att moment 4 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

> 4. beträffande *datautbildning för kvinnor*
> att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub803 yrkande 7 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

14. Tilläggsbidragen till studiecirklar i svenska, matematik och samhällsinriktade ämnen (punkt 3, mom. 5)

Birgitta Rydle, Birger Hagård och Ingela Gardner (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet finner" och slutar med "yrkande 24" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att tilläggsbidragen till studiecirklar i svenska, matematik och samhällsinriktade ämnen bör upphöra fr.o.m. budgetåret 1988/89. Därigenom kan dels en besparing göras, dels en styrande faktor tas bort i vad gäller utbud av kurser och val av studier. Riksdagen bör således bifalla yrkande 24 i motion 1987/88:Ub816.

dels att moment 5 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *tilläggsbidragen till studiecirklar i svenska, matematik och samhällsinriktade ämnen*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkande 24 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

15. Kulturverksamhet i studieförbund (punkt 3, mom. 6)

Birgitta Rydle, Birger Hagård och Ingela Gardner (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utbildningsutskottet ansluter" och slutar med "i studieförbunden" bort ha följande lydelse:

Utbildningsutskottet anser för sin del att det även inom ramen för ett reducerat bidrag finns goda möjligheter att stödja kulturaktiviteter på lokal nivå och sådan verksamhet som särskilt vänder sig till barn och ungdom samt att engagera professionellt arbetande kulturskapare. Utskottet tillstyrker därför förslaget i motion 1987/88:Ub816 yrkande 28 om ett med 32 milj.kr. minskat bidrag till kulturverksamhet i studieförbunden.

dels att moment 6 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *kulturverksamhet i studieförbund*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkande 28, med anledning av proposition 1987/88:100 samt med avslag på motionerna 1987/88:Ub213 och 1987/88:Ub274 delvis, som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

16. Kulturverksamhet i studieförbund (punkt 3, mom. 6)

Pär Granstedt och Marianne Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utbildningsutskottet ansluter" och slutar med "i studieförbunden" bort ha följande lydelse:

Utbildningsutskottet delar uppfattningen i motion 1987/88:Ub274 att bidraget till studieförbundens kulturverksamhet är för lågt. Som kulturrådet påvisat har detta stöd haft stor betydelse för kulturlivet på lokal nivå. Kulturrådet har också påvisat att statsbidraget i dag täcker endast 45 % av bidragsberättigade kostnader. Utskottet tillstyrker därför förslaget i motionen om en höjning av bidraget med 9 milj.kr.

dels att moment 6 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *kulturverksamhet i studieförbund*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub274 delvis, med anledning av proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub213 och 1987/88:Ub816 yrkande 28 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

17. Kulturverksamhet i studieförbund (punkt 3, mom. 6)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 14 börjar med "Utbildningsutskottet ansluter" och slutar med "i studieförbunden" bort ha följande lydelse:

Det är angeläget att villkoren för den folkbildningsverksamhet som är inriktad på amatörkultur förbättras. Kulturrådet påpekar i sin anslagsframställning att bidraget täcker endast ca 45 % av de statsbidragsberättigade kostnaderna. Utskottet anser i likhet med vad som anförs i motion 1987/88:Ub213 att bidraget till kulturverksamhet inom en femårsperiod bör bli likvärdigt med bidraget till studiecirklar. Vad utskottet här anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Utskottet har inget att erinra mot medelsberäkningen avseende budgetåret 1988/89.

dels att moment 6 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

6. beträffande *kulturverksamhet i studieförbund*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub213, med anledning av proposition 1987/88:100 samt med avslag på motionerna 1987/88:Ub274 delvis och 1987/88:Ub816 yrkande 28 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

18. Pedagogisk verksamhet och utvecklingsarbete inom studieförbund (punkt 3, mom. 7)

Pär Granstedt och Marianne Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Utskottet kan" och slutar med "i propositionen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att studieförbundens pedagogiska verksamhet och utvecklingsarbete bör förstärkas. Riksdagen bör därför med bifall till motion 1987/88:Ub401 yrkande 6 räkna upp bidraget till denna verkamhet med 5 milj.kr. i förhållande till regeringens förslag.

dels att moment 7 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

7. beträffande *pedagogisk verksamhet och utvecklingsarbete inom studieförbund*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub401 yrkande 6 och med anledning av proposition 1987/88:100 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

19. Vuxenutbildningsavgiften (punkt 3, mom. 8)

Birgitta Rydle, Birger Hagård och Ingela Gardner (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "En ökad" och slutar med "beträffande vuxenutbildningsavgiften" bort ha följande lydelse:

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller yrkande 30 i motion 1987/88:Ub816 och godkänner att 233 146 000 kr. av vuxenutbildningsavgiftsmedlen används till att delvis finansiera förevarande anslag.

dels att moment 8 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

> 8. beträffande *vuxenutbildningsavgiften*
>
> att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkande 30 och med anledning av proposition 1987/88:100 godkänner att 233 146 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att delvis finansiera anslaget Bidrag till studieförbunden m.m.,

20. Anslagsbeloppet under Bidrag till studieförbunden m.m. (punkt 3, mom. 9)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 8, 12, 14, 15 och 19

Birgitta Rydle, Birger Hagård och Ingela Gardner (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Utskottet har i" och slutar med "regeringens förslag" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående tillstyrkt de besparingsförslag som förts fram motion 1987/88:Ub816. I enlighet härmed föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motionens yrkande 27 delvis och 31 anvisar 949 544 000 kr. under förevarande anslag.

dels att moment 9 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

> 9. beträffande *anslagsbeloppet*
>
> att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkandena 27 delvis och 31, med anledning av proposition 1987/88:100 samt med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 4 delvis, 1987/88:Ub274 delvis och 1987/88:Ub401 yrkande 10 till *Bidrag till studieförbunden m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 949 544 000 kr.,

21. Anslagsbeloppet under Bidrag till studieförbunden m.m. (punkt 3, mom. 9)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 9 och 11

Ylva Annerstedt och Kerstin Keen (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Utskottet har i" och slutar med "regeringens förslag" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående tillstyrkt förslag i motion 1987/88:Ub271 som sammantagna innebär en besparing under förevarande anslag av 48 145 000 kr. Riksdagen bör i enlighet härmed med bifall till motionens yrkande 4 i denna del anvisa 993 221 000 kr.

dels att moment 9 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub271 yrkande 4 delvis, med anledning av proposition 1987/88:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub274 delvis, 1987/88:Ub401 yrkande 10 och 1987/88:Ub816 yrkandena 27 delvis och 31 till *Bidrag till studieförbunden m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 993 221 000 kr.,

22. Anslagsbeloppet under Bidrag till studieförbunden m.m. (punkt 3, mom. 9)

Under förutsättning av bifall till reservationerna 10, 11, 16 och 18

Pär Granstedt och Marianne Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Utskottet har i" och slutar med "regeringens förslag" bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående tillstyrkt förslag i motionerna 1987/88:Ub274 och 1987/88:Ub401 som medför ett ökat medelsbehov under förevarande anslag. Riksdagen bör därför anvisa 1 095 366 000 kr.

dels att moment 9 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

9. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med anledning av proposition 1987/88:100 samt motionerna 1987/88:Ub274 delvis och 1987/88:Ub401 yrkande 10 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 4 delvis och 1987/88:Ub816 yrkandena 27 delvis och 31 till *Bidrag till studieförbunden m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 1 095 000 kr.,

23. Handikappverksamhet i studieförbund (punkt 3, mom. 10)

Pär Granstedt och Marianne Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 15 börjar med "Utskottet har vid" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den form av studier som studiecirklar utgör är ett verksamt medel för att skapa gemenskap mellan handikappade och icke handikappade människor. Ett antal bidrag till studieförbunden finns som skall underlätta för de handikappade att delta i studiecirklar. Detta stöd bör enligt utskottets mening utvecklas så att samtliga eventuella merkostnader för handikappades deltagande i studiecirkelverksamhet ersätts med statsbidrag. Utskottet anser också att det vid fördelningen av bidragen till handikappades studiecirkeldeltagande bör tas särskild hänsyn till de olika behov varje grupp av handikappade har och till de kostnader dessa behov medför. Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub236 yrkande 2 och 1987/88:Ub401 yrkande 9 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 10 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

10. beträffande *handikappverksamhet i studieförbund*

att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub236 yrkande 2 och 1987/88:Ub401 yrkande 9 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

24. Kursplanebundna universitetscirklar (punkt 3, mom. 13)

Birgitta Rydle (m), Ylva Annerstedt (fp), Birger Hagård (m), Kerstin Keen (fp) och Ingela Gardner (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar med "Sedan riksdagen" och slutar med "yrkande 29" bort ha följande lydelse:

Den decentraliserade högskoleutbildning som universitet och högskolor kan erbjuda inom knappa resursramar bör enligt utskottets mening kompletteras med kursplanebundna universitetscirklar i studieförbundens regi. Det är av rättviseskäl starkt motiverat att på detta sätt erbjuda människor i glesbygd och på små orter en utbildning som annars blir förbehållen dem som bor i närheten av eller på högskoleorterna. Mot bakgrund av det anförda bör riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub3 yrkande 6, 1987/88:Ub271 yrkande 5 och 1987/88:Ub816 yrkande 29 som sin mening ge regeringen till känna att kursplanebundna universitetscirklar fr.o.m. nästa budgetår åter skall berättiga till statsbidrag.

dels att moment 13 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

13. beträffande *kursplanebundna universitetscirklar*

att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub3 yrkande 6, 1987/88:Ub271 yrkande 5 och 1987/88:Ub816 yrkande 29 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

25. Studiecirkelsammankomsters längd (punkt 3, mom. 14)

Birgitta Rydle, Birger Hagård och Ingela Gardner (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 16 börjar med "Utskottet anförde" och slutar med "yrkande 25" bort ha följande lydelse:

Utskottet delar motionärernas uppfattning att de av regeringen utfärdade bestämmelserna innebär olägenheter för vissa studiecirklar såsom i t.ex. konsthantverk och vävning. Fördelarna med fyratimmarssammankomster motverkas av att varje sammankomst om fyra timmar enligt nuvarande bestämmelser måste motsvaras av en tvåtimmarssammankomst. Utskottet anser i likhet med motionärerna att en sådan ordning bör införas att fyra bidragsberättigade studietimmar får medräknas vid varje sammankomst under förutsättning att det totala antalet studietimmar inte ökas. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkande 25 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 14 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *studiecirkelsammankomsters längd*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub816 yrkande 25 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

26. Studiecirklar i näringslära och kostfrågor (punkt 3, mom. 16)

UbU 1987/88:18

Pär Granstedt och Marianne Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 17 börjar med "Utskottet erinrar" och slutar med "den avstyrks" bort ha följande lydelse:

Goda kostkunskaper hos ett lands medborgare har stor betydelse för folkhälsan. Möjligheterna att anordna utbildning i kost- och hälsokunskap måste stärkas. Eftersom intresset för dessa frågor finns måste samhället skapa ökade möjligheter till studier. Studieförbunden har traditionellt den breda kontaktyta gentemot de stora befolkningsgrupperna som utbildningssystemet ofta saknar. Möjligheterna att genom studiecirklar sprida kunskaper i näringslära och kostfrågor bör därför till alla delar utnyttjas och uppmuntras. Regeringen bör enligt utskottets mening ta initiativ till en riksomfattande satsning på detta område med hjälp av studieförbunden. Som förebild bör tidigare satsning på en allmän datautbildning kunna tjäna.

Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub305 yrkande 5 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 16 i utskottets hemställan i punkt 3 bort ha följande lydelse:

16. beträffande *studiecirklar i näringslära och kostfrågor*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub305 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

27. Väntetid för vissa deltagare i grund-sfi (punkt 4, mom. 8)

Ylva Annerstedt och Kerstin Keen (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 22 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "motion 1987/88:Ub360" bort ha följande lydelse:

Mot bakgrund av att större delen av de asylsökande får stanna i landet anser utskottet att svenskundervisningen för dem bör påbörjas så snart det är möjligt efter deras ankomst till landet. Därigenom tas värdefull tid till vara. Regeringen bör således meddela nya bestämmelser i frågan i enlighet med vad utskottet förordat. Detta bör riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub360 yrkande 3 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 8 i utskottets hemställan i punkt 4 bort ha följande lydelse:

8. beträffande *väntetid för vissa deltagare i grund-sfi*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub360 yrkande 3 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

28. Folkhögskolans undervisningsvolym (punkt 5, mom. 2)

Pär Granstedt och Marianne Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 25 börjar med "Vidare tillstyrker" och slutar med "de avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det är nödvändigt att öka den totala volymen nästa år för att ge utrymme för dels den garanterade volymen vid folkhögskolorna, dels ett visst expansionsutrymme för de nya folkhögskolorna. Riksdagen bör

därför med bifall till motion 1987/88:Ub401 yrkande 1 fastställa undervisningsvolymen till 716 500 bidragsveckor nästa budgetår.

dels att moment 2 i utskottets hemställan i punkt 5 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *folkhögskolans undervisningsvolym*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub401 yrkande 1 och med anledning av proposition 1987/88:100 samt motionerna 1987/88:Ub266 yrkande 5, 1987/88:Ub352 och 1987/88:Ub380 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

29. Folkhögskolans undervisningsvolym (punkt 5, mom. 2)

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 25 börjar med "Vidare tillstyrker" och slutar med "de avstyrks" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att det är nödvändigt att öka den totala volymen nästa år för att ge utrymme för dels den garanterade volymen vid folkhögskolorna, dels visst expansionsutrymme för de nya folkhögskolorna. Riksdagen bör därför med bifall till motion 1987/88:Ub266 yrkande 5 fastställa undervisningsvolymen till 713 500 bidragsveckor nästa budgetår.

dels att moment 2 i utskottets hemställan i punkt 5 bort ha följande lydelse:

2. beträffande *folkhögskolans undervisningsvolym*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub266 yrkande 5 och med anledning av proposition 1987/88:100 och motionerna 1987/88:Ub352, 1987/88:Ub380 och 1987/88:Ub401 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

30. Anslagsbeloppet under Bidrag till driften av folkhögskolor m.m. (punkt 5, mom. 4)

Under förutsättning av bifall till reservation 28

Pär Granstedt och Marianne Andersson (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 25 börjar med "Utskottet har" och slutar med "begärda beloppet" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den breda datautbildningen inom vuxenutbildningen bör förstärkas genom ett särskilt bidrag till folkhögskolorna för utrustning och fortbildning av lärare. Anslaget bör därför räknas upp med 1 milj.kr. för detta ändamål i enlighet med vad som yrkas i motion 1987/88:Ub401 yrkande 2.

Utskottet har i det föregående förordat att folkhögskolans undervisningsvolym ökas med 9 000 bidragsveckor nästa budgetår jämfört med regeringens förslag, vilket medför ett ökat anslagsbehov av 6 milj.kr.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen till Bidrag till driften av folkhögskolor m.m. anvisar 549 819 000 kr.

dels att moment 4 i utskottets hemställan i punkt 5 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub401 yrkandena 2 och 3

och med anledning av proposition 1987/88:100 och motion 1987/88:Ub266 yrkande 4 till *Bidrag till driften av folkhögskolor m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 549 819 000 kr.,

31. Anslagsbeloppet under Bidrag till driften av folkhögskolor m.m. (punkt 5, mom. 4)

Under förutsättning av bifall till reservation 29

Björn Samuelson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 25 börjar med "Utskottet har" och slutar med "begärda beloppet" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den breda datautbildningen inom vuxenutbildningen bör förstärkas genom ett särskilt bidrag till folkhögskolorna för utrustning. Anslaget bör därför räknas upp med 1,5 milj.kr. för detta ändamål i enlighet med vad som yrkas i motion 1987/88:Ub266 yrkande 2.

Utskottet har i det föregående förordat att folkhögskolans undervisningsvolym ökas med 6 000 bidragsveckor nästa budgetår jämfört med regeringens förslag, vilket medför ett ökat anslagsbehov av 3,9 milj.kr.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen till Bidrag till driften av folkhögskolor m.m. anvisar 548 219 000 kr.

dels att moment 4 i utskottets hemställan i punkt 5 bort ha följande lydelse:

4. beträffande *anslagsbeloppet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub266 yrkande 4 och med anledning av proposition 1987/88:100 och motion 1987/88:Ub401 yrkandena 2 och 3 till *Bidrag till driften av folkhögskolor m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 548 219 000 kr.,

32. Översyn av folkhögskolan m. m. (punkt 5, mom. 5)

Birgitta Rydle, Birger Hagård och Ingela Gardner (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 26 börjar med "Utskottet har" och slutar med "yrkande 21" bort ha följande lydelse:

Vuxnas behov av utbildning kommer med stor sannolikhet att öka beroende på de allt högre krav som arbetsmarknaden ställer. En berättigad fråga är om nuvarande utbildningsformer är de mest lämpade för att möta kommande behov av vuxenutbildning. Den av regeringen i förra årets budgetproposition aviserade översynen av folkhögskolans verksamhet bör enligt utskottets uppfattning även avse frågan om hur samtliga utbildningsanordnare av vuxenutbildning bättre skall kunna anpassa sin verksamhet till kommande utbildningsbehov.

Översynen bör göras utifrån de riktlinjer som dras upp i motion 1987/88:Ub806, nämligen

- Ökade krav bör ställas på den kommunala vuxenutbildningens kvalitet och resultat. Organisationen bör vara mer flexibel med hänsyn till de heterogena grupper som går i komvux.
- En utökning av antalet folkhögskolor är knappast möjlig inom den ram som kan ställas till förfogande utan att redan befintliga skolor berörs. Det

bör därför utredas hur landstingsägda folkhögskolor kan överlåtas till de organisationer m.m. som vill starta sådan utbildning.
- Möjligheterna till ökad samordning av de olika utbildningsanordnarnas insatser bör studeras.
- Stödet till studieförbunden bör konstrueras på ett enhetligt och opartiskt sätt men ändå ge studieförbunden friare regler för organisation av verksamheten.
- Korttidsstudiestödens nuvarande karaktär av stöd till facklig utbildning måste förändras så att individernas sakliga utbildningsbehov bättre tillgodoses.
- Reglerna om studiestödens utformning bör utformas så att de inte styr utbud och omfattning av vuxenutbildningen.

dels att moment 5 i utskottets hemställan i punkt 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *översyn av folkhögskolan m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub806 yrkande 21, med anledning av motion 1987/88:Ub395 yrkande 1 samt med avslag på motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 7 och 1987/88:Ub384 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

33. Översyn av folkhögskolan (punkt 5, mom. 5)

Ylva Annerstedt och Kerstin Keen (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 26 börjar med "Utskottet har" och slutar med "yrkande 21" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den sedan länge aviserade översynen av folkhögskolan bör startas utan ytterligare dröjsmål. I direktiven till folkhögskoleutredningen bör ingå uppdrag att studera möjligheterna till ökad samordning mellan olika vuxenutbildningsanordnare.

Vad utskottet här anfört bör riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub271 yrkande 7 som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 5 i utskottets hemställan i punkt 5 bort ha följande lydelse:

5. beträffande *översyn av folkhögskolan*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Ub271 yrkande 7 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub384, 1987/88:Ub395 yrkande 1 och 1987/88:Ub806 yrkande 21 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

34. Bidrag till viss central kursverksamhet (punkt 6)

Birgitta Rydle (m), Ylva Annerstedt (fp), Birger Hagård (m), Kerstin Keen (fp) och Ingela Gardner (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 28 börjar med "Under riksmötet" och slutar med "motion 1987/88:Ub331" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den centrala kursverksamheten inom nämnda organisationer inte längre bör bekostas med statsmedel. Därför bör riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 6 och 1987/88:Ub816 yrkande

32 avslå regeringens förslag till medelsanvisning och finansiering på denna punkt. Som en följd härav bör riksdagen även avslå motion 1987/88:Ub331.

dels att utskottets hemställan i punkt 6 bort ha följande lydelse:

att riksdagen med bifall till motionerna 1987/88:Ub271 yrkande 6 och 1987/88:Ub816 yrkande 32 samt med avslag på proposition 1987/88:100 och motion 1987/88:Ub331 beslutar att anslaget Bidrag till viss central kursverksamhet inte skall föras upp på riksstaten fr.o.m. budgetåret 1987/88.

Förslag till

Lag om ändring i vuxenutbildningslagen (1984:1118)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 6 och 7 §§ vuxenutbildningslagen (1984:1118) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 kap.	
6 §	
När eleven har sådana färdigheter i läsning, skrivning och räkning som normalt uppnås på grundskolans mellanstadium, skall undervisningen i grundvux för eleven upphöra. Detta gäller oberoende av vilka kunskaper eleven har i svenska språket. Undervisningen för en elev skall också upphöra, om eleven inte gör tillfredsställande framsteg.	
Den för vilken grundvux har avslutats enligt första eller andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning, om särskilda skäl talar för detta.	*Undervisningen skall alltid upphöra senast efter det antal timmar som regeringen föreskriver.*
	Den för vilken grundvux har avslutats enligt första eller andra stycket får på nytt beredas sådan utbildning, om särskilda skäl talar för detta.
7 §	
Den lokala styrelsen avgör frågor om antagning till *och* avslutande av grundvux.	Den lokala styrelsen avgör frågor om antagning till *samt* avslutande av grundvux *enligt 6 § första och andra styckena.*
Den vars ansökan om antagning avslås eller för vilken grundvux förklaras avslutad får *överklaga beslutet* hos skolöverstyrelsen *genom besvär*. Överstyrelsens beslut *med anledning av sådana besvär* får inte överklagas.	*Styrelsens beslut* får *överklagas* hos skolöverstyrelsen. Överstyrelsens beslut får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

Kulturutskottets yttrande 1987/88:8 y

UbU 1987/88:18
Bilaga 2

om bidrag till studieförbunden m.m. (prop. 1987/88:100 bil. 10 delvis)

Till utbildningsutskottet

Utbildningsutskottet har den 2 februari 1988 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1987/88:100 bil. 10 punkt C 4. Bidrag till studieförbunden m.m. i de delar som rör kulturutskottets verksamhetsområde jämte motionerna 1987/88:Ub213, Ub274 och Ub816 yrkande 28.

Utskottet

I propositionen föreslås en ökning av anslagsposten Bidrag till kulturverksamhet med drygt 4 milj. kr. till totalt ca 107,5 milj. kr. Av anslagshöjningen beräknas 1 milj. kr. för den kulturverksamhet som bedrivs av Svenska Idrottsrörelsens studieförbund (SISU) och ca 3,1 milj. kr. för prisomräkning.

Bidraget är avsett att utgöra ett stöd till anordnande av kulturprogram i studieförbundens egen verksamhet och i det övriga föreningslivet samt att möjliggöra förberedelser i vid mening för sådana arrangemang. Bidraget ger möjlighet också för professionellt arbetande artister och konstnärer att nå ut till nya grupper.

Kulturrådet påpekar i sin anslagsframställning för budgetåret 1988/89 att statsbidraget till kulturverksamhet i studieförbunden tillsammans med den estetiska studiecirkelverksamheten utgör ett mycket viktigt instrument för de kulturpolitiska insatserna lokalt. Myndigheten konstaterar att studieförbunden är utöver kommunerna den största arrangören av kulturprogram. På många orter är studieförbundens kulturprogram den huvudsakliga möjligheten att på hemorten möta musik och teaterföreställningar eller se en utställning. Verksamheten ger också ett betydande antal arbetstillfällen för kulturarbetare.

En förutsättning för att kulturverksamheten skall kunna utvecklas positivt i framtiden är enligt kulturrådet att de nuvarande bidragsmedlen förstärks. Kvaliteten på verksamheten tunnas ut när andelen statsbidragsberättigade kostnader sjunker år från år. Kulturrådet påpekar att statsbidraget i dag inte täcker mer än ca 45% av bidragsberättigade kostnader. Vid införandet av bidraget 1981 förutsattes bidraget kunna täcka högst 75% av de bidragsberättigade kostnaderna utöver den del som berättigar till 100-procentigt bidrag. Kulturrådet har därför för budgetåret 1988/89 begärt en bidragsförstärkning med 20 milj. kr. Denna förstärkning motiveras dels av pedagogiska skäl, dels

av att kvaliteten på verksamheten måste bibehållas. I kulturrådets långtidsbedömning för perioden 1988/89–1992/93 föreslås en uppräkning med 10 milj. kr. vardera under åren 1989/90–1992/93.

I motion Ub816 (m) yrkas att anslagsposten skall föras upp med 75 406 000 kr. vilket är en minskning med 32,1 milj. kr. i förhållande till regeringens förslag.

Sedan år 1983 har utskottet årligen behandlat motionsförslag om att bidraget till kulturverksamhet skall minskas. Utskottet har därvid erinrat om den betydelse som bidraget har för den lokala kulturverksamheten och framhållit att om bidraget minskas skulle det få icke acceptabla effekter. Utskottet finner inte anledning att ändra uppfattning och anser alltså att utbildningsutskottet bör avstyrka motion Ub816 yrkande 28.

Centerpartiet föreslår i motion Ub274 en höjning med 9 milj. kr. I den motivering till förslaget som lämnas i motion Kr242 erinrar motionärerna om att kulturrådet i rapporten (1986:6) Kultur i studieförbunden konstaterar att kulturverksamheten inom studieförbunden har varit mycket positiv. Bidragsnivån har dock urholkats och utgår i dag med knappt 45% av bidragsberättigade kostnader. Motionärerna menar att denna minskning av bidraget drabbar inte minst kulturaktiviteter som vänder sig till barn och ungdom. Genom den föreslagna anslagshöjningen skulle kostnadsutvecklingen i någon mån kunna kompenseras.

Vänsterpartiet kommunisterna hänvisar i motion Ub213 till kulturrådets förslag i anslagsframställningen. I motiveringen hävdar motionärerna att amatörkulturen har en viktig roll i det svenska samhället. Villkoren för sådan folkbildningsverksamhet som är inriktad på amatörkulturen bör därför förbättras. Motionärerna föreslår att riksdagen skall göra ett uttalande om att stödet till kulturgrupper inom en femårsperiod bör bli likvärdigt med stödet till studiecirklar.

Med anledning av förslagen i motionerna Ub274 och Ub213 vill utskottet erinra om att kulturministern i det inledande avsnittet i budgetpropositionen (s. 36) framhåller att kulturengagemanget ofta börjar i folkbildningen. Folkhögskolor och studieförbund har utvecklat en studieverksamhet på kulturområdet som har både bredd och kvalitet. Utskottet har också vid flera tillfällen tidigare behandlat frågan om en utjämning i ekonomiskt hänseende mellan studiecirklarna och kulturverksamheten i studieförbunden (senast KrU 1984/85:2 y) och uttalat att det är angeläget att den skillnad i bidragshänseende som föreligger mellan studiecirklarna och kulturgrupperna kan utjämnas.

Med hänsyn till statsmakternas målsättning att det skall bedrivas en stram budgetpolitik anser sig utskottet dock inte böra förorda en höjning av anslagsposten utöver vad regeringen föreslagit. Utbildningsutskottet bör alltså avstyrka motion Ub274.

Utskottet är inte heller berett att föreslå riksdagen att göra den framställning till regeringen som önskas i motion Ub213. Motionen bör alltså avstyrkas.

Utbildningsutskottet bör enligt kulturutskottets mening tillstyrka regeringens förslag till medelsberäkning för Bidrag till kulturverksamhet samt till Folkbildningsförbundet och länsbildningsförbunden.

Stockholm den 1 mars 1988

På kulturutskottets vägnar

Ingrid Sundberg

Närvarande: Ingrid Sundberg (m), Ing-Marie Hansson (s), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Karl Boo (c), Lars Ahlmark (m), Anders Nilsson (s), Sylvia Pettersson (s), Margareta Mörck (fp), Erkki Tammenoksa (s), Alexander Chrisopoulos (vpk), Claes Rensfeldt (s), Margareta Fogelberg (fp), Håkan Stjernlöf (m) och Stina Gustavsson (c).

Avvikande meningar

1. Medelsberäkningen för kulturverksamhet m.m.

Ingrid Sundberg, Lars Ahlmark och Håkan Stjernlöf (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 48 börjar med "Sedan år" och slutar med "yrkande 28" bort ha följande lydelse:

Förslaget i motion Ub816 om en minskning av bidraget till kulturverksamhet bör bedömas utifrån den ekonomiska politik som moderata samlingspartiet för fram. I de besparingsåtgärder på statens budget som föreslås ingår även vuxenutbildningen till vilken studieförbunden hör. Förslagen till besparingar av bidragen till studieförbunden syftar bl.a. till att statens styrning av dessas verksamhet skall minska och att de olika studieförbunden skall få jämförbara arbetsvillkor.

Bidraget till kulturverksamhet har ökat under senare år. Även inom ramen för ett reducerat bidrag bör det därför finnas möjligheter att stödja olika kulturaktiviteter samt att engagera konstnärer och kulturarbetare.

Kulturutskottet tillstyrker alltså förslaget i motion Ub816.

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 48 börjar med "Med anledning" och på s. 49 slutar med "och länsbildningsförbunden." bort ha följande lydelse:

Utskottets ställningstagande i det föregående innebär att motionerna Ub274 och Ub213 bör avstyrkas.

Utbildningsutskottet bör sålunda föreslå riksdagen att beräkna 75 406 000 kr. för kulturverksamhet i studieförbunden och 3 208 000 kr. till Folkbildningsförbundet och länsbildningsförbunden.

2. Medelsberäkningen för kulturverksamhet m.m.

Karl Boo och Stina Gustavsson (båda c) anser att den del av utskottets yttrande som på s.48 börjar med "Med hänsyn" och på s. 49 slutar med "och länsbildningsförbunden" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser i likhet med motionärerna att en förstärkning av bidragsmedlen är nödvändig. Utskottet vill erinra om att kulturrådet i sin anslagsframställning konstaterar att antalet kulturgrupper under perioden 1984/85 – 1985/86 har minskat med 2 000. Statsbidraget täcker i dag endast ca 45 % av bidragsberättigade kostnader.Med hänsyn till den betydelse som studieförbundens kulturverksamhet har inte minst utanför storstadsområdena och de större tätorterna är denna utveckling oroväckande. Den urholkning av bidraget som skett under de senaste åren drabbar inte minst kulturaktiviteter som vänder sig till barn och ungdom. Utskottet tillstyrker därför förslaget i motion Ub274 om en höjning av anslaget med 9 milj. kr.

Utskottet är inte berett att föreslå riksdagen att göra den framställning till regeringen som önskas i motion Ub213. Motionen bör alltså avstyrkas.

Utbildningsutskottet bör föreslå riksdagen att beräkna 116 546 000 kr. för kulturverksamhet i studieförbunden samt till Folkbildningsförbundet och länsbildningsförbunden 3 208 000 kr.

3. Medelsberäkningen för kulturverksamhet m.m.

Alexander Chrisopoulos (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 48 börjar med "Utskottet är" och slutar med "alltså avstyrkas" bort ha följande lydelse:

Amatörkulturen spelar en viktig roll i vårt samhälle. Den utgör en grund för klassmässig, lokal och nationell identitet. Den kan också vara en fritidsverksamhet som bidrar till att bygga upp självförtroende och samhörighet vid arbetslöshet och arbetstidsförkortningar. Det är därför angeläget att villkoren för den folkbildningsverksamhet som är inriktad på amatörkultur förbättras. Kulturrådet påpekar i sin anslagsframställning att bidraget till kulturverksamhet inom studieförbunden inte följt kostnads- och verksamhetsutvecklingen. Budgetåret 1985/86 motsvarade bidraget endast ca 45% av de statsbidragsberättigade kostnaderna. Utskottet anser i likhet med motionärerna att bidraget till kulturverksamhet inom en femårsperiod bör bli likvärdigt med bidraget till studiecirklar. Vad kulturutskottet här anfört med anledning av motion Ub213 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.